Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 208 (6. 399) ◉ 1987 йил 12 сентябрь, шанба ◉ Баҳоси 3 тийин

Буюртма бажарилди

«Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг экспорт бўлимида ер юзидаги бир қатор мамлакатлардан олинаётган буюртмалар қандай бажарилаётганлиги назорат қилинади.

Бўлимдаги картада экспорт ишлари яққол акс эттирилган. Унда Тошкент шаҳридан кўпгина мамлакатлар томон тортилган чизиқлар корхона маҳсулотлари кўплаб жойларга етиб бораётганлигини кўрсатиб турибди.

Бугун

корхона машинасозлари Афғонистон Демократик Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Туркия, Эрон буюртмаларини бажаришди. Завод коллективи Танзанияга ҳам пахта тозалагич ва сеялкалар жўнатди. Бундан ташқари, коллектив ҳар ойда 350 та ана шундай машина ва эҳтиёт қисмларни республикамиз колхоз ва совхозларига жўнатмоқда.

Муносиб совға

Энгельс кўчасида яна бир осмонўпар бино қад кўтара бошлади. Бу 16 қаватли 124 квартирали турар жой биноси бўлиб, унинг биринчи қаватида иккита магазин жойлашади. Бири «Чой» ва иккинчиси мева шарбатлари ва тотли ичимликлар билан савдо қиладиган магазиндир.

Бинокорлик ишларини «Главташкентстрой»га қарашли 11 — «Висотстрой» тресги қурилиш монтаж бошқармасининг коммунист Асқар Шофайзиев етакчилик қилаётган комплекс бригада аъзолари олиб боришмоқда.

Коллективнинг 39 нафар аъзоси бир неча касбни ўзлаштириб олган. Бу бригадада ҳар бир дақиқадан унумли фойдаланиш имконини бермоқда. Натижада бригада август ойи топшириқларини муддатидан олдин бажарди.

Жонкуяр йигирувчи

Инсон меҳнати билан гўзаллик яратади. Шу меҳнат самараси туфайли у бахт ва қувонч нашидасини суради, кишилар ҳурматига сазовор бўлади. Бундай кишилар орасига арқоқ йигирув цехининг йигирувчиси Дилбар Қосимовани олиш мумкин. У роппа-роса ўн йилдирки шу цехда меҳнат қилиб келади.

— Дилбар Қосимова тўқимачилик комбинати илғор тўқувчиларидан бири, — дейди комбинат партия секретари У. Султонова. — Унинг ўз ишига талабчанлиги ва тиришқоқлиги коллектив ўртасида обрў-эътиборини оширди. Ҳозир 1180 урчуқ ўрнига 1344 урчуққа хизмат кўрсатмоқда. Бу тиниб-тинчимас қизни ҳамиша бирор иш устида учратасиз. У цех партия группаси ташкилотчиси, комбинат партком аъзоси. Дилбар санъат соҳиби ҳамдир. У тўқимачилар маданият саройи қатнашчиси. Ўзининг рақслари билан Болгария Халқ Республикасининг 39 йиллигида иштирок этиб, Хасково округининг фахрий ёрлиғини олишга муяссар бўлди.

Шу кунларда бу илғор ишчи Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги шарафига ўтказилаётган меҳнат беллашувида актив қатнашиб, ойлик топшириқни муддатидан олдин бажармоқда.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси 10 сентябрда бўлиб ўтган мажлисида ҳосилни йиғиштириб олишни тезроқ тугаллаш ҳамда колхозлар, совхозларни ва агросаноат комплексининг бошқа корхоналарини қишга тайёрлаш тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Муҳокама пайтида Озиқ-овқат проблемасининг муваффақиятли ҳал этилиши кўп жиҳатдан ҳозирги қишлоқ хўжалик йилининг натижалари билан белгиланиши таъкидлаб ўтилди.

Ҳосилни йиғиштириб олиш мураккаб об-ҳаво шароитларида ўтмоқда, бироқ кўпгина партия комитетлари ,совет ва хўжалик органлари вазиятнинг кескинлигини ҳамиша ҳам муносиб равишда баҳоламаяптилар, кузги дала ишларининг, чорвачиликни қишловга тайёрлаш тадбирларининг бутун комплексини ниҳоясига етказиш юзасидан узил-кесил чора-тадбирларни кўрмаяптилар. Бир қанча автоном республикалар, ўлка ва областларда донли экинлар, картошка ва бошқа кечки экинлар ҳосилини йиғиштириб олиш суръатлари паст, давлат ресурсларини тўлдиришда, аҳолини мева-сабзавот маҳсулотлари ва картошка билан таъминлашда, жамоат чорвачилигини ўз жойида етиштирилган ем-хашак билан қондиришда сусткашлик қилинмоқда. Фермаларни қишга тайёрлаш омборхоналар, қайта ишлаш корхоналарини қуриш қониқарсиз амалга оширилмоқда.

Қабул этилган қарорда кузги дала ишларини тугаллаш ва қишга тайёргарлик соҳасида вужудга келган вазият жуда тиғиз, деб баҳоланади. Барча партия, совет ва хўжалик органлари, саноат, қурилиш, транспорт ташкилотлари ҳамда бошқа корхона ва ташкилотлар аҳволни жуда қисқа муддатда яхшилик сари ўзгартиришни таъминлайдиган узил-кесил чора-тадбирларни зудлик билан кўришлари кераклиги қарорда таъкидланади.

Қандолат ва нон-булка маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган кооперативлар тузиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Бу кооперативлар аҳолининг шу турдаги хилма-хил ва юқори сифатли маҳсулотларга бўлган талаб-эҳтиёжини янада тўла-тўкис қондиришга кўмаклашишлари лозим. Бундай кооперативлар халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг бошқармалари, кондитер ва нон ёпиш саноати, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ҳамда ташкилотлари ҳузурида, Центросоюз системасида тузилиши мумкин, бу корхона ва ташкилотларга мазкур кооперативларга ишда ҳар томонлама ёрдам бериш топширилди. Кооперативларнинг фаолиятига хўжалик мустақиллиги, ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш принциплари асос қилиб олинди.

Сиёсий бюро Москва аҳолисига кўрсатилаётган медицина хизматининг сифатини яхшилаш ва соғлиқни сақлаш муассасалари ишини такомиллаштириш тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг шу масалага оид қарорида амбулатория —поликлиника ва касалхона муассасаларини қуриш ҳамда ташкил этиш, даволаш — диагностика ва ихтисослаштирилган диагностика марказларини, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш муассасаларини барпо этиш юзасидан 1995 йилгача бажариладиган топшириқлар белгилаб берилди. Касалликларнинг олдини олиш уларга диагноз қўйиш ва даволашнинг янги усулларини практикага тезроқ жорий этиш, давлат санитария назоратининг самарадорлигини ошириш, санитария-эпидемиология хизматининг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш кўзда тутилади. Пойтахт даволаш-профилактика муассасалари ходимларининг социал-маиший шароитларини яхшилашга оид бир қанча тадбирлар ҳам белгиланди.

Сиёсий бюро 1987 йил августида Жануби-Шарқий темир йўл Каменская станциясида поездлар ҳалокатининг сабабларини текширувчи ҳукумат комиссиясининг ахборотини кўриб чиқди. Текширишнинг кўрсатишича, шу темир йўл баъзи ходимларининг ўз хизмат вазифаларини бажаришга жиноятkorona совуққонлик билан қараганлиги оқибатида ҳалокат содир бўлган. Тормоз системаси қисман ўчирилган юк поезди сафарга жўнатилганлиги электровознинг пассажир поездига урилиб кетишига бевосита сабаб бўлди. Фалокат натижасида кўп киши қурбон бўлган. Сиёсий бюро азият чеккан кишиларнинг қариндошлари ва ёр-биродарларига чуқур ҳамдардлик билдирди, давлат томонидан уларга зарур ёрдам берилди.

Фалокат факти юзасидан СССР Прокуратураси жиноий иш қўзғади. Жануби—Шарқий темир йўл бошлиғи А. С. Голиусов ишдан олинди. Темир йўллар министрлиги вагон хўжалиги Бош бошқармасининг бошлиғи С. С. Барбарич лавозимидан бўшатилди ва партиявий жавобгарликка тортилди. СССР темир йўллар министрининг ўринбосари — ҳаракат хавфсизлиги бош ревизори С. И. Соловьев ва локомотив хўжалиги бош бошқармасининг бошлиғи П. И. Кельперис партиявий йўл билан қаттиқ жазоландилар.

СССР Темир йўллар министрлигининг коллегиясига транспорт воситаларидан фойдаланиш ва уларни сақлашда қаттиқ тартиб ўрнатиш, темир йўллардан техникавий фойдаланиш қоидаларини оғишмай бажариш учун темир йўллар, бўлимлар, ревизорлар аппарати бошлиқларининг ҳамда бошқа бўлинмалар раҳбарларининг шахсий масъулиятини ошириш таклиф қилинди. Поездларнинг ҳаракат хавфсизлигини кучайтиришга оид бошқа чора-тадбирлар ҳам белгиланди.

Сиёсий бюро Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари марказий комитетлари иқтисодий масалалар билан шуғулланувчи секретарларининг Софиядаги кенгаши якунларини муҳокама қилди ва КПСС делегациясининг шу кенгашдаги фаолиятини маъқуллади. Кенгашнинг иши социалистик иқтисодий интеграция механизмини ва ЎИЁК фаолиятини қайта қуриш юзасидан кенгашга аъзо бўлган мамлакатлар қардош партиялари раҳбарларининг 1986 йил ноябрида Москвада бўлиб ўтган амалий учрашувида айтилган аниқ-равшан чора-тадбирларни ишлаб чиқишни жадаллаштиришга ёрдам берди. Кенгашда экономикага ва ташқи иқтисодий фаолиятга партиявий раҳбарлик масалалари юзасидан ўтказилган фикрлашув фойдали эканлиги қайд этилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида партия билан давлатнинг иқтисодий, социал ва ташқи сиёсатига оид бошқа бир қанча масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюросида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида республикада рус тилини ўрганишни яхшилаш масаласини кўриб чиқди. Мазкур масала юзасидан қабул қилинган қарорда Ўзбекистон ССРда икки тилли — миллий — рус тили интернационал принципи мустаҳкам қарор топганлиги таъкидланди. Маҳаллий миллатларга мансуб кўп кишилар учун рус тили иккинчи она тили бўлиб қолди. Ўзбек ва рус тилларида ўқитилаётган аралаш мактаблар сони кўпаймоқда.

Ҳозирги шароитда маҳаллий аҳолининг миллатлараро муомала воситаси сифатида рус тилини янада пухтароқ эгаллаш эҳтиёжи қонуний тарзда ўсиб бормоқда.

Аммо миллий умумтаълим мактаблари, ҳунар-техника билим юртлари, айниқса қишлоқ жойлардаги шундай мактаблар ва билим юртлари, ўрта махсус ва олий ўқув юртларининг кўпчилик ўқувчилари ва битирувчилари рус тилини ҳали пухта билмайдилар. Бу эса маҳаллий миллатлардан, айниқса республикадан ташқарида яшаётган шундай миллатлар вакилларидан юксак малакали ишчилар, мутахассислар тайёрлаш вазифасини муваффақиятли ҳал этишга имкон бермаяпти, Совет Армияси сафларида хизмат қилишни қийинлаштиряпти. Миллий мактабларда рус тили ўқитишнинг назарияси, методикаси ва практикасининг актуал проблемаларига етарли эътибор берилмаётганлиги, ўқув юртлари моддий-техника базасининг заифлиги, ўқитувчи кадрлар тайёрлашдаги жиддий камчиликлар бунинг асосий сабабларидир. Маҳаллий аҳолига мансуб катта ёшдаги кишиларга рус тилини ўргатиш системаси таркиб топмади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси: республика аҳолисининг рус тилини ўрганиш эҳтиёжи тобора ўсиб бораётганлигини янада тўлароқ қондириш учун аниқ мақсадга қаратилган «Рус тили» комплекс программасини тасдиқлади. Мазкур программада проблемалар, уларни ҳал этиш йўллари, болалар боғчасидан тортиб то меҳнат коллективигача — республика аҳолисининг турли категориялари, шунингдек партия, совет ва хўжалик активларига рус тилини ўқитиш ва ўргатишни такомиллаштириш юзасидан амалий тадбирлар ўз ифодасини топди.

Рус тили ўқитувчилари тайёрлашни бир нечта педагогика институтларида уюштириб, уларда энг яхши профессор-ўқитувчи кадрларни жамлаш, бу институтларнинг ўқув-материал базасини мустаҳкамлаш белгиланди. Ўқув планлари ва программалари, дарсликлар ва ўқув-кўргазмали воситаларни такомиллаштириш назарда тутилди.

Олий малакали илмий педагогик кадрлар тайёрлаш юзасидан тадбирлар белгиланди. Рус тилини ўрганишни мувофиқлаштириб туриш юзасидан республика ягона илмий-методика марказини тузиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетлари, Фанлар академияси, республика министрликлари ва идораларига аниқ мақсад кўзда тутилган «Рус тили» комплекс программасини сўзсиз бажариш, бу программада белгиланган чораларни ташкилий ва моддий-техник жиҳатдан таъминлаш юзасидан тадбирларни амалга ошириш таклиф этилди. Область, шаҳар, район партия комитетларига мазкур программа бажарилишини идеологик жиҳатдан таъминлаш чораларини кўриш топширилди.

Айни вақтда ўзбек, қорақалпоқ ва бошқа миллий тилларни ўрганишда жиддий камчиликлар борлиги қайд этилди. Барча ўқув юртларида мазкур тилларни ўқитиш сифати анча пасайди. Дарсликлар, ўқув планлари, программалар, ўқитиш методикаси замонавий талабларга жавоб бермайди, буларнинг айримлари эскириб қолган материаллар асосида тузилган. Ўзбек, қорақалпоқ тиллари, бошқа миллий тиллар ва рус тилининг бир-бирига таъсирига доир актуал проблемалар ишлаб чиқарилмаяпти. Ўзбек тилини ўқув юртларида, меҳнат коллективларида ва мустақил ўрганиш истагини изҳор қилган, маҳаллий миллатга мансуб бўлмаган кишиларга шу тилни ўқитишнинг ягона программалари йўқ, шу мақсадга қаратилган мустақил ўрганиш китоблари, оғзаки сўзлашув қўлланмалари, луғатлар нашр этилмаяпти. Миллий тилларни интенсив ўрганишнинг замонавий методларига эътибор берилмаяпти.

Ўзбек тили ва бошқа миллий тилларни ўрганишни янада яхшилаш тадбирлари белгиланди. Кўриб чиқилган проблемалар юзасидан илмий тадқиқотларни чуқурлаштириш, икки ва уч тилли изоҳли луғатлар, ўқув-методика қўлланмалари нашр этишни кенгайтириш, ўқитувчи кадрлар тайёрлаш сифатини ошириш кўзда тутилди. Миллий тилни ўрганиш истагини билдирган кишилар учун курслар ва тўгараклар очилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленумининг «Партиянинг экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш соҳасидаги вазифалари тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан ташкилий-сиёсий ва пропаганда тадбирларини тасдиқлади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VI пленуми қатнашчилари айтган таклифлар ва танқидий мулоҳазаларни амалга ошириш юзасидан тадбирлар плани ҳам тасдиқланди.

Партия турмуши, республика иқтисодий ва социал тараққиётининг бошқа баъзи масалалари кўриб чиқилиб, улар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Замондошимиз

Ҳаёт фидойиси

Ўзбек аёлининг бугунги камоли ҳур диёримизда хотин-қизларнинг барча ғамхўрликлар билан қамраб олинганлигини кўрсатиб турибди. Буюк инқилоб шарофати туфайли ана шундай катта ўзгаришларга эришилди. Октябрь революциясигача фақат орзу бўлган мақсадлар юзага чиқди. Хотин-қизлар ишлаб чиқаришнинг барча жабҳаларида матонат ва фидойилик билан меҳнат қилмоқдалар. Ўқишда, ишда ва ҳаётда фаол эканликларини намойиш этмоқдалар. Бир сўз билан айтганда бугунги кунда хотин-қизларнинг роли халқ хўжалигининг ҳар бир соҳасида кўзга ташланиб турибди.

Фарида Ортиқова ҳам жамиятимизнинг ана шундай етук аёлларидан бири. У 26 йилдирки, «Ташхимсельмаш» заводида фидокорона меҳнат қилиб келмоқда. Ишга ижодий муносабатда бўлиши, зиммасига юклатилган топшириқларни муваффақиятли адо этиши билан кўпчилик ҳамкасбларидан ажралиб турадиган бу моҳир прессловчини бундан бир неча йил илгари завод маъмурияти бригадир этиб сайлаганди. Ўзига билдирилган ишончни Фарида Тўйчиевна меҳнати билан оқламоқда. Коллективда ишлаётган ҳар бир прессловчини қайта қуриш ва жадаллаштиришдек долзарб вазифаларни амалга оширишда активлик кўрсатишга даъват этаётир.

Бу бежиз эмас, албатта. Давр белгилаб берган янги вазифалар одамларнинг ишга муносабатини тубдан ўзгартирди. Ҳар бир соҳада янгичасига ишлаб, меҳнат қилиш зарурлигини кўрсатиб берди. Бу ҳаётий талаблар асосида ўз ишларини қайта қураётган коллектив аъзолари айни кунларда сифат ва самарадорлик учун курашда салмоқли натижаларга эришмоқдалар.

Бунда айниқса Фарида Ортиқованинг ташаббускорлиги катта иш бераётир. У биринчилар қатори Улуғ Октябрнинг 70 йиллик юбилейини йиллик планни бажариш билан кутиб олишга аҳд қилган эди. Айни кунларда моҳир прессловчи кўзлаган маррасини эгаллаш арафасида турибди. У бошқараётган коллективнинг бошқа ишчилари ҳисобида ҳам мана шундай қувончли натижалар қайд этилмоқда.

СУРАТДА: Фарида Тўйчиевна Ортиқова.

Т. Каримов фотоси.

Ягона сиёсий кун

Қайта қуриш—давр талаби

11 сентябрда Ўзбекистонда Ягона сиёсий кун ўтказилди. У область, шаҳар, район партия комитетлари ишлаб чиққан мавзуга мувофиқ ўтди.

Докладчилар саноат корхоналари, қурилишлар, колхоз ва совхозлар, илмий муассасалар ва ўқув юртлари коллективлари, аҳоли истиқомат жойларида бўлиб, жамиятимиз ҳаётини революцион қайта қуриш босқичида КПСС ва Совет давлати ички ва ташқи сиёсатининг муҳим проблемалари тўғрисида гапирдилар, КПСС XXVII съезди қарорларини бажариш борасидаги иш натижаларини таҳлил қилдилар.

Ўзбекистон пойтахти коллективларида «Изчил интернационализм — замон тақозосидир» деган мавзуда суҳбатлар бўлиб ўтди. Партия ўтказаётган ленинча миллий сиёсат Советлар мамлакати миллат ва элатларининг чинакам равнақ топиши ва бир-бирига яқинлашишига ёрдам бермоқда, у социал тенглик принциплари асосига қурилмоқда, деб таъкидланди. Шу билан бирга мамлакатда миллатлараро муомала воситаси бўлмиш рус тилини ўрганишни такомиллаштириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Сирдарё областида қилинган докладлар «Уй-жой программаси — умумхалқ ишидир» деган мавзуга бағишланди. Навқирон шаҳарни ривожлантириш проблемалари Навоийдаги сиёсий кун қатнашчиларининг диққат-марказида бўлди. Тошкент область, Калинин районида ўтган Ягона сиёсий кунда меҳнат коллективидаги маънавий-психологик иқлим мавзу қилиб олинди.

Республикадаги Ягона сиёсий кунда кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишни яхшилаш, экономикани бошқаришни такомиллаштириш, қишлоқ меҳнаткашларини етиштирилган пахта ҳосилини муваффақиятли териб олишга сафарбар этиш билан боғлиқ масалалар ўртага қўйилди.

Сиёсий куннинг мавзуи қандай бўлмасин, у мароқли ўтди, фактларга холис баҳо берилди. Социал-маиший соҳадаги ҳамон мавжуд камчиликлар ва нуқсонлар очиб ташланди, уларга barҳам бериш йўллари белгиланди. Меҳнат коллективларининг вакиллари иқтисодий имкониятлардан янада самарали фойдаланишга эришамиз, Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини янги-янги ютуқлар билан кутиб оламиз, деб ваъда бердилар. Докладчилар тингловчилар берган кўпдан-кўп саволларга жавоб қайтардилар.

Ягона сиёсий кунда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолари ва аъзолигига кандидатлар, Ўзбекистон Компартияси Ревизия комиссиясининг аъзолари, область, шаҳар, район партия комитетларининг секретарлари, сайлаб қўйиладиган бошқа партия органларининг аъзолари, совет, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, хўжалик раҳбарлари меҳнат коллективлари ҳузурида сўзга чиқдилар.

(ЎзТАГ).

Кам заҳарли дефолиант

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтида яратилган учинчи туркумдаги дефолиант модда жаҳондаги энг яхши намуналар даражасидадир. Дефолиант авторлари — химия фанлари кандидати М. Махаматхонов, катта илмий ходим Я. Раҳмонзода ва бошқалар уни «Геметрел» деб атадилар.

Янги препарат барг тўкишдан ташқари, ўсишни тезлатиш хоссасига ҳам эга. Шунинг учун ҳам бундай модда пуркалган кўсаклар пишиб етилиб, очилаверади, бу эса етиштирилган бутун ҳосилни териб олишга имкон беради.

Препарат ўзининг самарадорлиги жиҳатидан ҳозир ишлатилаётган магний хлоратдан анча устун туради. Унинг заҳари оз, дори сепилгандан кейин 6 кун ўтгач барглар тўкила бошлайди, 9 кунга борганда ғўзанинг жами барги тўкилиб бўлади. Барг қуриб эмас, кўклигича тўкилади, бунинг аҳамияти катта, чунки пахта машинада терилганда кўп ифлосланмайди.

(ЎзТАГ).

Олим номидаги маҳаллада

Шу ойда машҳур ўзбек совет геологи, олими, давлат ва жамоат арбоби, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ҳабиб Муҳамедович Абдуллаев туғилган куннинг 75 йиллиги нишонланади.

Шаҳримизнинг Акмал Икромов районида жойлашган Ҳ. Абдуллаев номидаги маҳаллада шу санага бағишланган маросим бўлиб ўтди. Маҳалла комитетининг раиси, геология-минералогия фанлари кандидати А. Исломов академик Ҳ. М. Абдуллаевга бағишланган кечани очиб, бу ерга олимнинг дўстлари, ўртоқлари, бирга ишлашган сафдошлари, шогирдлари ва оила аъзолари таклиф этилганлигини айтди. Ғ. Мавлонов, О. Акромхўжаев, Т. Шоёқубов ва Ф. Абдуллаеваларнинг Ҳабиб Муҳамедович ҳақидаги хотиралари мароқ билан тингланди ва ҳаммада катта таассурот қолдирди.

Кечада А. Қаҳҳор номидаги маданият уйининг Ўзбекистон халқ артисти Коммуна Исмоилова раҳбарлигидаги этнографик халқ ансамбли концерт қўйиб берди.

Р. ИБРОҲИМОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси сейсмология институти профессори.

Телетайп лентасидан

ВАРШАВА. Польша Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг иқтисодий ва илмий-техникавий ташкилотлари билан бевосита алоқаларни чуқурлаштиришдан, интеграция механизмларини, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг структуралари ва органларини қайта қуришдан ғоят манфаатдордир. ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг навбатдаги мажлиси тўғрисида бу ерда эълон қилинган ахборотда шу фикр таъкидланади. Сиёсий бюро ЎИЁК га аъзо бўлган мамлакатлар қардош партиялари Марказий Комитетлари секретарларининг Софияда бўлиб ўтган кенгаши тўғрисидаги ахборот билан танишиб, ПХР ҳамкорликнинг планли принципларини иқтисодий воситаларнинг ролини тубдан ошириш билан бирга қўшиб олиб борадиган янги интеграция механизмларини вужудга келтиришга интилаверади, деб таъкидлади.

* * *

БЕРЛИН. ГДР Министрлар Советининг раиси Вилли Штоф билан ПХР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, ПХР Министрлар Совети ҳузуридаги планлаштириш комиссиясининг раиси Манфред Горивода бу ерда чоршанба куни бўлиб ўтган суҳбат чоғида ГДР билан Польша ва уларнинг халқлари ўртасидаги қардошларча муносабатлар айниқса экономика соҳасида муваффақиятли ривожланаётганидан мамнуният изҳор этишди. ГДР билан ПХР ўртасида фан, техника ва ишлаб чиқариш соҳасидаги ҳамкорликни ривожлантиришнинг 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган узоқ муддатли программасини аниқ мақсадни кўзлаб амалга ошириш иккала қардош мамлакатнинг муносабатларига хос хусусият бўлиб қолганлиги таъкидланди.

Ҳозирги замоннинг асосий вазифаси — тинчликни сақлаб қолиш ва қуролсизланиш вазифасини ҳал этишда Варшава шартномасида қатнашувчи давлатларнинг олисни кўзловчи таклифларини амалга оширишда иккала мамлакатнинг самарали ва амалий куч-ғайратлари ҳақида томонлар бир-бирларига ахборот бердилар. Иккала мамлакат халқ хўжалигининг самарадорлигини ошириш социализмнинг дунёдаги позицияларини янада мустаҳкамлаш ва тинчликсеварлик сиёсатининг таъсирчанлигини ошириш учун муҳим аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди.

* * *

НЬЮ-ЙОРК. «Бу йил ядро қуролини реал қисқартиришнинг яхши истиқболи биринчи бор кўриниб турибди», — деди Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари БМТнинг фаолияти тўғрисида чоршанба куни эълон қилинган йиллик докладда. «Ўртача олислик ядровий ракеталарини тугатиш ҳақида СССР билан АҚШнинг бир битимга келиши реал аҳамиятга эга бўлур эди, — деб таъкидлагач Перес Де Куэльяр, — бундай битим Шарқ билан Ғарб ўртасидаги бошқа музокараларда, шу жумладан стратегик қуролларга оид музокараларда силжишга кўмаклашиши мумкин», деб айтди. Бу битимни жамики ядро қуролини тугатиш йўлидаги биринчи қадам деб ҳам ҳисоблаш мумкин, энг катта ядродор давлатлар шу мақсадни принципиал равишда қўллаб-қувватлашларини яна билдирдилар, деб уқтирди БМТ Бош секретари.

Тарихнинг ўчмас саҳифалари

Амалдаги интернационализм

Шонли айёмнинг 70 йиллиги — ҳаяжонли дақиқалар яқинлашмоқда. 70 йил социализм тарихи ғалабаларининг тўлқинлантирувчи саҳифаларига ғоятда бойдир. Ленинча миллий сиёсат туфайли мамлакатимиз халқларининг бузилмас дўстлиги қандай ажойиб самаралар берганлигини ҳаммамиз яққол кўриб турибмиз. Карл Маркс ва Фридрих Энгельс «Коммунистик партия манифести»даёқ халқаро коммунистик ҳаракатнинг тонгида «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган шиорни ўртага ташлаган эдилар. Уларнинг ишини янги тарихий шароитларда доҳиймиз В. И. Ленин давом эттирди. У «Биз — халқарочи, интернационалистлармиз» деб эълон қилди. Доҳиймиз кўрсатиб берган йўлнинг моҳияти ғоятда аниқ эди. Бу — социалистик республикалар федерациясининг максимал пишиқ-пухталиги гарантияси бўлмиш эркин халқлар иттифоқининг тўла ихтиёрийлигидан иборат эди. Қисқача қилиб айтганда, бу ҳар бир республиканинг, ҳар бир миллатнинг ўзаро қардошлик доирасида эркин ривожланишидан иборат эди. Интернационал онгни тарбиялаб бориш, барча миллат ва элатларни ўзаро яқинлаштириш йўлини муттасил ўтказиш кутилган самарани берди.

Миллатчилик реакцион синфларнинг қуролидир. Унинг воситасида душманларимиз меҳнаткашларни бир-биридан ажратиб юборишган, улар ўртасига нифоқ солишга, кучларни бўшаштиришга уринди. Бу ёвуз ният пучга чиқди.

Пролетар интернационализми барча халқлар ва миллатлар меҳнаткашларининг ҳаётий манфаатлари ва тенг ҳуқуқлилигини тан олишдан келиб чиқади. Большевиклар интернационал сиёсат туфайли капиталистлар ва помешчикларга қарши мардона кураш олиб бордилар. Фақат Улуғ Октябрь социалистик революциясигина мамлакатимизда миллий масалани ҳал этишга асос солди. Совет ҳокимиятининг ўтган 70 йили давомида халқларнинг тенглиги, уларнинг қардошларча ҳамкорлиги амалда тасдиқланди. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ интернационализмга катта эътибор қаратилди.

Тошкент меҳнаткашлари Европа ва Осиё мамлакатлари халқларининг озодлик курашига ўз ҳиссаларини қўшдилар. Ўша даврда Тошкент Туркистонда чет эл эмиграциясининг марказига айланди.

Ўзбекистонда Совет ҳокимияти ғалабаси эса Шарқ мамлакатлари учун катта революцион аҳамиятга эга бўлди. Тошкентнинг интернационал дўстликни мустаҳкамлашда ўйнаган роли ҳақида кўпгина ёрқин саҳифаларни келтириш мумкин. Шаҳримизга кўплаб чет эл мамлакатларининг революционерлари ташриф буюришган. Масалан, Афғонистон, Эрон, Туркиядан вакиллар ташриф буюришган эди.

Ҳинд революционерлари ҳам шаҳримизда меҳмон бўлишган. Масалан, ҳинд революционерларидан бири — Ҳиндистон революцион Ассоциациясининг вакили Абдул Раб Туркистон касаба союзларининг II съездида нутқ сўзлади. У Тошкент шаҳри меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишди, жойларда бўлиб ўтган учрашувлар меҳнаткашларда катта таассурот қолдирди.

1920 йил октябрда Тошкентда ҳинд коммунистик ячейкаси тузилди. У Ҳиндистон революционерлари билан алоқа боғлади. Бугина эмас, Европа ва Осиёнинг кўпгина чет эл коммунистлари партия группалари ҳам ташкил этилди.

Масалан, чех, венгер, поляк, хитой, уйғур, эрон, румин ва бошқа мамлакатлар коммунистларининг партия группалари Тошкентда тузилиб, иш олиб борганлиги диққатга сазовордир.

1920 йилнинг кузида Тошкентда ҳаммаси бўлиб 9 та чет эл группаси иш олиб борди. Улар 679 коммунистни ўз сафларига бирлаштирган эдилар.

Тошкентда 1918 йилнинг август ойида тузилган чет эл ишчи ва деҳқонларининг коммунистик партияси ўлка комитети иш олиб борганлиги ҳам диққатга сазовор фактлардан биридир. Шаҳримизда маҳаллий коммунистларнинг ёрдамида хитой, ҳинд ва бошқа ишчи революцион союзлари тузилди.

Тошкентнинг эски шаҳар қисмида меҳнаткашлар вакиллари иштирокида ана шу революцион союзлар кўп кишилик митинглар ўтказишди. Масалан, 1919 йилнинг 14 ноябрида бўлиб ўтган митингда мингдан зиёд киши иштирок этди.

Ҳа, Тошкент дўстлик ва интернационализмнинг бутун Туркистон ўлкасидаги ҳақиқий марказига айланди. Совет ҳокимиятининг йилларида у тобора ёрқин саҳифалар очди. Ахир, ўзингиз ўйланг, революциягача шаҳримизда 150 саноат корхонаси бўлган (улар ҳам аслида ҳунармандчилик ва ярим ҳунармандчилик устахоналаридан иборат) эди. Ана шу 150 «саноат корхонаси» ишлаб чиқарган жами маҳсулотни ҳозир битта корхонанинг ўзи ишлаб чиқармоқда. Улуғ Ватан урушигачаёқ Тошкент қудратли машинасозлик, металлни қайта ишлаш ва енгил саноат шаҳрига айланган эди. Агар Улуғ Ватан урушигача Тошкентда енгил ва озиқ-овқат саноати асосий роль ўйнаган бўлса, (улар ҳам асосан ярим ҳунармандчилик типидаги корхоналардан иборат бўлган эди), бугунги кунда шаҳримиз йирик ишлаб чиқариш бирлашмалари, пахтачилик, самолётсозлик ва тракторсозлик, электрон-техникаси ва бошқа халқ хўжалигининг қудратли корхоналарига эгадир.

Пойтахт ишлаб чиқариш коллективларининг мамлакатимизнинг бошқа қардош республикалари, областлари ва шаҳар ҳамда районларидаги корхоналар коллективлари билан дўстлик алоқалари ҳақида ҳаяжонланмасдан сўз юритиш мумкин эмас. Москва, Воронеж, Одесса, Олмаота, Львов машинасозлари билан, Ленинград ва Иваново тўқимачилари билан Тошкент меҳнаткашларининг мустаҳкам дўстлик алоқалари ажойиб самаралар берди. Бу алоқалар мамлакатимизнинг бошқа кўпгина шаҳарлари билан ҳам йил сайин янада мустаҳкамланиб бораяпти.

1918 йил 15 январда доҳиймиз В. И. Лениннинг Қизил Армия тузиш тўғрисидаги декрети эълон қилингандан кейин Тошкент большевиклари қизил гвардиячи отрядлар туздилар. Партиянинг чақириғига жавобан шаҳар партия ташкилотлари юксак онглилик, ташаббускорлик, ташкилотчилик кўрсатдилар. Большевиклардан Н. Хўжаев, М. Миршаропов, Д. Манжара, И. Беловлар Тошкентда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун курашда, Осипов исёнини бостиришда катта қаҳрамонлик ва мардлик кўрсатдилар. 1919 йилда Актюбинск фронтида жанг қилган тошкентлик ишчилар ҳам тарих солномасига ёрқин саҳифалар битдилар. Тошкентлик отрядлар Каспий бўйи фронтида ҳам Советлар ҳокимияти учун мардонавор жанг қилган эдилар.

Шаҳар байроғида Қизил Байроқ ордени Тошкент шаҳри ишчилари матонатига берилган мукофот бўлди!

Улуғ Ватан уруши йилларида Москва ва Ленинград, Смоленск ва Минск, Донецк, Вильнюс, Варшава, Краков ва бошқа кўпгина шаҳарлардан келтирилган юз минглаб етим болаларни ўз бағрига олган Тошкент жасорати эса таъриф-таҳсинга сиғмайди.

Ҳар гал СССР халқлари дўстлиги саройи ёнидан ўтарканман, азим майдонда тошкентлик темирчи Шоаҳмад Шомаҳмудов билан унинг рафиқаси Баҳри Шомаҳмудова урушнинг суронли йилларида ўн тўрт болани асраб тарбиялагани шарафига ўрнатилган Дўстлик монументи фахр ва ғурур туйғуларини уйғотади. У буюк Лениннинг доно миллий сиёсатига, унинг ишига садоқатнинг тимсолига айланган, Қардошлик, дўстлик ва интернационализм қуёш нурлари каби бутун мамлакатимизни, республикамизни, унинг пойтахти Тошкентни нурафшон этиб турибди. Бу қудратли нур ёғдусида ғаламисларнинг майда-чуйда гаплари қудратли аланга улоқтириб ташлаётган кул кукунларига ўхшайди.

Ҳ. ИКРОМОВ.

Тамара Васильевна Борисова шаҳримиздаги химия-фармацевтика заводида меҳнат қилаётганига ўттиз йилдан ошди. У ўзининг корхонадаги фидойилиги билан «Меҳнат ветерани» деган номга сазовор бўлди ва биринчи даражали «Меҳнат шуҳрати» ордени билан тақдирланди. Моҳир ишчи Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига йиллик планни бажариш мажбуриятини олган.

СУРАТДА: Т. Борисова.

Т. Каримов фотоси.

Ёзган хатингизни олдик

ТОШКЕНТ-83, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32-УЙ.

⊙ Орамизда шундай олийҳиммат инсонлар борки, уларнинг умр мазмуни элга хизмат қилиш. Шундайлардан бири Исмоил ака Исломов бўлиб, у киши шаҳримизнинг «Самарқанд» автостанцияси ёнидаги нон магазинида харидорларга хизмат кўрсатиб келмоқда. Уттиз уч йилдан бери сидқидилдан ишлаб келаётган бу отахон ойлик планларни ҳар доим ортиғи билан адо этиб, ўзининг хушмуомалалиги билан кўпчилик таҳсинига сазовор бўлмоқда.

— Ҳар куни давлатга 300 сўм, бир ойда эса 1 минг 100 сўм пул топшираман, — дейди биз билан суҳбатда И. Исломов. — Корхоналардан келаётган маҳсулотларнинг ҳамиша сифатлигини танлаб оламан. Аҳоли бўрсилдоқ, куймаган, бири-биридан ширин нонларни олиб мамнун бўлишади. Мен эса уларга хизмат қилаётганлигимдан жуда-жуда хурсандман.

Х. САЛИЛОВ,
Владивосток кўчаси, 20-уй.

⊙ Ҳозир серқуёш ўлкамизда тўкин-сочин давр. Қаерга борманг турли-туман ноз-неъматларга дуч келасиз. Аммо улгуржи-чакана савдо комбинатига қарашли баъзи магазинларнинг олдидан ўтиб қолсангиз дилингиз ранжийди. Пештахталарда ҳеч вақо йўқ. Бунга мисол тариқасида Киров районидаги 42-магазинга қарашли мева ва сабзавотлар дўконини кўрсатиш мумкин. Қачон қараманг, бу магазиннинг пештахталари бўш ётади. Аҳён-аҳёнда адашиб келадиган «дала ширинликлари» аксарият ҳолда бузилган ва уринган бўлади. Бизнинг бирдан-бир истагимиз шуки, сабзавот ва мевалар билан савдо қиладиган магазинларда айни пишиқчилик кунларида дала неъматларини кўпайтириш керак.

Э. ТОЖИЕВ,
Михаил Ан кўчаси, 9-уй,
9-ётоқхона.

⊙ Яқинда газетангизнинг жамоатчилик қабулхонасига телефон қилиб ёрдам сўрадик. Барака топишсин. Маҳалламизнинг Низомиддин Хўжаев кўчасида водопровод қувурининг чириганлиги оқибатида қарийб ўн кун оқиб ётган сувни тўхтатишга ёрдам беришди. Аммо «Водоканал»нинг авария хизматидаги мутасаддиларининг бепарволиги оқибатида тешилган қувурдан оқиб ётган сув маҳалламиз кўчасини ағдар-тўнтар қилиб юборди. Газ, водопровод, канализация, телефон кабеллари ётқизилган жойлар (айниқса биринчи уйдан ўттизинчи уйгача бўлган қисми) ўйдим-чуқур бўлиб, лойга ботди. Бир нарсага ҳайронман. «Водоканал» трестининг авария хизматидагилар қачонгача бошлаган ишларини чала, ярим қилиб ташлаб кетишади?

Т. РАҲМАТУЛЛАЕВ, Т. АЛАВУДДИНОВ, М. АБЗАЛОВ, А. ЙУЛДОШЕВЛАР, «Шарқ гули» маҳалласида яшовчи Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва меҳнат ветеранлари.

⊙ Шу йилнинг май ойи бошларида 1-Чархкамолон маҳалласининг 1 ва 2-Хива кўчаларига канализация қувурлари ўтказилди. Аҳоли жуда хурсанд бўлишди. Аммо кавланган баъзи чуқурчалар кўмилмади. Сабабини сўрасак: «Баъзи эҳтиёт қисмлар йўқ, олиб келишса яхшилаб ўрнатиб, кейин кўмамиз» деб айтишди. Буни қарангки, ҳалигача ана шу 2-3 метрли чуқурчалар кўмилмасдан ётибди. Болалар, айниқса, қариялар бу кўчалардан юришга жуда қийналишмоқда. Чуқурчалар қачон кўмилади?

И. АЗИМОВ,
1-Хива кўчаси, 34-уй.

⊙ Киров районидаги 1-Кисловодск маҳалласининг Киев кўчаси яқинида чиқиндихона бор. Район «Автодормехбаза»сининг айби билан бу ерга тўкилган ахлатлар ўз вақтида олиб кетилмайди. Шундан кейин чиқиндихона энига ва бўйига ўсиб бормоқда. Шуниси ажабланарлики, Тошкентдаги В. П. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли йирик касалхона ҳам ана шу кўчада жойлашган. Кечки пайт қанчадан-қанча одамлар ана шу йўлдан кириб-чиқишади. «Автодормехбаза»дагилар қачон ишларига чинакамига киришишади?

Н. ЗУФАРОВ,
Киров район, Кутузов проезди, 12-уй.

Ҳикматли гаплар

Яхши фазилатлар

⊙ Беғаразлик билан қилинган яхшилик — ҳар икки кишига ҳам катта бойлик ҳисобланади.

⊙ Софлик ва тўғриликни талаб қилмаган одам ҳақиқат олдида қарздор бўлиб қолади.

⊙ Эзгулик йўлида қилинган яхшилик умрга гўзал сайқал бериб боради.

⊙ Дунё нодонлардан холис бўлганда эди, бу олам яна ҳам мунавварлик кашф этарди.

⊙ Одобли фарзанд етказиш — ота-оналарнинг энг эзгу тилагидир.

⊙ Тамагирлик — инсон ҳамиятини ерга уради.

⊙ Камтарлик ақл-заковат кишиларига улуғлик бағишлайди.

⊙ Эл-юрт ғамида ранжу-ташвиш чеккан одамнинг йўли равон, дили нурафшон бўлади.

⊙ Иззат-ҳурмат кўрсатган одамни таҳқирласанг — тубанликка кетасан.

⊙ Олижаноб кишиларнинг хайрли ишларига ким тўсиқ бўлса, уни халқ бадном этади.

⊙ Гулнинг қадрини гулзорга гул эккан одам билади.

⊙ Нуқсонингни айтган дўстга дил розингни изҳор этсанг арзийди.

⊙ Яхши одамда орзу ҳам, армон ҳам кўп бўлади.

⊙ Фойдасиз сел бўлгандан, одамларга оби-ҳаёт улашадиган сокин ариқ бўлган яхши.

⊙ Қалби беғубор кишининг чеҳраси чиройли бўлмаса ҳам, гул жамоли акс этиб туради.

⊙ Меҳнатдан қаноат топган одамнинг ҳаёт йўли равон бўлиб, муҳтожлик кўрмайди.

⊙ Меҳнатдан ҳар қанча ранжу-машаққат чекилса, у шунча кўп бахт-саодатни етаклаб келади.

⊙ Тўртлик:

Авлод-аждодимиз шуҳрати меҳнат,
Меҳнатсиз ҳеч кимса тополмас ҳурмат.
Кимки чумолидек чекибди заҳмат,
Эл аро топади эъзозу, иззат.

⊙ Инсонни уч нарса зийнат фазилатлари билан безайди: ақл-заковати, меҳнат-машаққати ва одамларга бўлган меҳр-муҳаббати.

⊙ Кўлмак сингари хор бўлмай деган одам саъи-ҳаракатдан тинмасин, дангаса бўлмасин, беҳуда хаёлларни кўп сурмасин.

Абдураҳим УМАРОВ,
шифокор.

Бувижон, ўқиб беринг

САЛОМАТ

— Бир қизча бор
— Оти нима?
— Саломат.
Саломатнинг қилиқлари
аломат.
Дарсда доим бўлинади
диққати:
«Музқаймоқми ёки писта
қиммататми?..
Нега тўртта эмас одадам
қўллари?
Қорни очса, тез овқат еб
бўлғларди.
Юмронқозиқ, қизиқмими ё
тошбақақа?..»
Ҳуллас, унинг хаёллари
шунақа.
Шунинг учун «2» ва «3»
баҳоси.
Ким айтади, қандай
бунинг давоси?!

ЖАЖЖИ БОЛАКАЙ

Жажжигина боламан,
Чучмомаман, лоламан,
Чучмомали ерларга
Жуда ҳайрон қоламан.
Жажжигина боламан,
Хаёлларга толаман:
Қачон мен ҳам
гуллардай
Дилларга завқ соламан?!

Олқор ДАММИН.

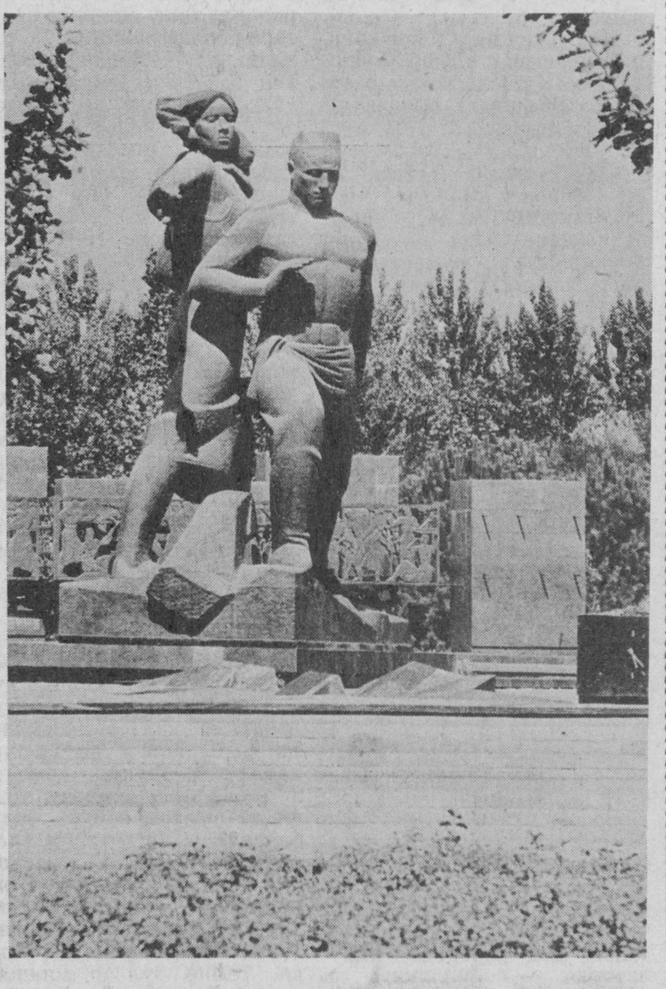

«Жасорат» монументи ва унинг атрофидаги гулзор-хиёбон шаҳримизга чирой бағишламоқда.

Р. Шарипов фотоси.

Ўтмишдан садо

«Қалай ўлати» қилмишлари

Совуқда қалай идишларда «яра» пайдо бўлиши, сўнг бу яра аста-секин катталашиб бориб, ниҳоят ўша идиш порошокка айланиб сочилиб кетиши тўғрисида ўрта асрлардан буён бундай идишларга эга бўлган кишилар билар эдилар. Шунингдек, «шамоллаб қолган» бундай тарелка «соғлом» қалай тарелкага тегиб турса ўша тарелкада ҳам сариқ доғ ҳосил бўлиб, у ҳам парчаланиб кетарди.

Утган аср охирида Голландиядан Россияга вагонларига қалай бўлаклари тўлатилган темир йўл состави жўнатилган эди. Состав Москвага етиб келгач, вагонлар очиб қаралса, уларда узоқ кутилган металл ўрнига ҳеч нарсага ярамайдиган сарғимтир порошоклар ётарди. Рус қиши «посилка»ни олувчилар билан жуда ёмон ҳазил қилган эди.

Тахминан худди ўша йиллари Сибирга пухта жиҳозланган экспедиция юборилган эди. Ҳаммаси кўзда тутилгандек — экспедициянинг муваффақиятли ишлаши учун Сибирь совуғи халақит бермайди, деб ўйлаган эди. Аммо барибир шундай бўлса ҳам сайёҳлар биргина хатоликка йўл қўйгандилар: улар ўзлари билан тез орада яроқсиз ҳолга келадиган қалай идишлар олишган эди. Қошиқ ва товоқларни ёғочдан ясашга тўғри келди. Шундан кейингина экспедиция ўз йўлини давом эттира олди.

XX аср бошларида Петербург ҳарбий анжомлар омборида жанжалли ҳодиса содир бўлди: тафтиш чоғида солдатлар мундирига тақиладиган тугмалар йўқолганини кўриб, интендант ваҳимага тушиб қолди. Тугмалар билан тўлатилган яшиклар сарғиш порошоклар билан лиқ тўла эди. Омборда қаҳратон совуқ бўлса-да, интендант ўз ёғига ўзи қовурила бошлади. Ғам чекмай бўладими ахир: энди ўғирлик юз берганидан гумон қилишади, буниси-ку майли-я, бундан ташқари каторга ишларига рўпара бўлиши ҳам аниқ бўлиб турибди. Тафтишчилар яшикларни текширишга юборган химия лабораториясининг хулосаси шарофати билангина интендант бу машмашалардан қутилиб қолди. «Сизлар анализ учун юборган модда шубҳасиз қалай металли бўлган. Бу воқеанинг содир бўлишига аслида химияда «қалай ўлати» номи билан маълум ҳодиса сабаб бўлгани аниқ» — деган сўзлар ёзилган эди ўша хулосада.

Рус тилидан Адҳам ДАМИНОВ таржимаси.

Турмуш чорраҳаларида

Мерос ҳангомаси

Бир маҳалла нарида яшайдиган келинни учратиб ҳол-аҳвол сўрадим:

— Хафа бўлмай ўтирибсизларми, қайнатангизни ҳам бериб қўйибсизлар?

— Раҳмат!.. Нимасини сўрайсиз, ҳозир ҳамма ғалва бизникида, — дея ҳасратини бошлади бечора келин, — Шу куни десангиз ўлик бир чеккада қолиб кетиб, тўртта қиз мол талашиб кетишди. Бири шкафни мен оламан деса, бошқаси ноёб идиш-товоқларга ёпишди. Ҳуллас, уйда марҳум қайнана-қайнатамнинг ҳеч нарсаси қолмади. Ташиб кетишди. Қайтиб кўринишмайди ҳам, ҳол-аҳвол сўрашмайди ҳам. Асил акангиз шунчалик оғир бўлишларига қарамай юраклари ёмон бўлиб қолди, биласиз, ўзлари тортинчоқ, камгаплар, ичларига солаверганлар шекилли, тўсатдан приступ бўлиб касалхонага тушиб қолдилар:

— Агар тўртта оёғи бўлса шу уйни ҳам қизларга бериб, бу ғавғолардан қутилардим, талаш-тортишдан жуда тўйдим, — дейдилар.

Қайн-бўйинларим ни ўзим ҳам таниёлмай қолаяпман, мол-мулк одамни гангитиб қўяр экан чамаси, бўлмаса ота ҳамма қизларини бир-биридан ўксимасин деб тўла-тўкис узатганлар, топиш-тутишлари яхши эди. Буларга нима етмайди, ҳайронман. Ҳаммалари уйли-жойли бўлишса, ишласа, камчилик, етишмовчилик йўқ бўлса. Бирор каттароқ нарсани мўлжалга олиб қўйишган бўлса, у ҳам беш йил аввал бўлмаса, беш йил кейин олинар, шу ҳам одамгарчиликдан бўлди-ю?

Қайнатам кўзлари очиқлигида васият қилиб улгурмаган эдилар. «Сенлар бизлардан беркитиб анча нарсани олиб қўйгансанлар», — деган туҳматга ўласизми, куясизми? Ишонсангиз ниналарига ҳам текканимиз йўқ. Бирор нарсани олайлик деган фикр хаёлимизга ҳам келмабди. Шу билан қулоғимиз тинчиса бўлди, деб тишимизни-тишимизга қўйиб чидаяпмиз. Мана ҳозир келди-кетди ҳам йўқ, биздан юз ўгиришган.

Қизиқ, шундай фаровон замонда мерос талашиб қариндош-уруғ юз кўрмас бўлиши уят эмасми? Хотира учун бирор бир эсдалик бўлса ҳам майли эди-я. Шкаф, кўрпа, ёстиқ ҳам хотира бўладими? Бу ўта кетган мешчанлик, худбинлик оқибати эмасми? Жигарни-жигардан айирадиган, меҳр, одамгарчилик, ғамхўрлик ҳисларидан жудо қиладиган бундай «мол-дунё» кимга ҳам вафо қиларди? Ортиқча, қўшимча молга эга бўлган киши нари борса уч-тўрт йил ўйнаб-кулиб, еб-ичиб текинни бемалол ишлатар. Кейин-чи, кейин ҳаёт тўхтаб қоладими, ёки бундай одамларга ҳеч кимнинг кераги бўлмай қоладими?

Шунча мол йиғиб болаларимга қолдираман деб, яхшилик ўрнига ўзларидан кейин ёмонлик уруғини сочиб, душманлик, уруш-жанжал қолдирувчи ота-оналаримиз наҳотки ҳақ бўлишса? Бунинг ўрнига фарзандларини бир-бирига меҳрибон қилиб ўстириб, бири-бирини керак маҳалда суяшга, кўмаклашишга ўргатсалар, ҳаётда ўз ўрнини топишда ёрдам берсалар, пешона тери билан топилган моддий бойликни қадрлашни ўргатсалар нур устига аъло нур бўлмасмиди? Оддий бир мерос деб наҳотки ака-ука, опа-сингил бир-бирига ёв бўлиб, бир-бирига керак бўлмаса, оғир кунда елкадошлик қилолмаса?

Кимга мерос кўп тегди, кимга кам, нега ота-онамиз бизни ғалвага қўйиб кетишди экан, деб уларни норози бўлиб эслаганлари ҳунук эмасми? Уларни мамнунлик билан, меҳр билан эслаганлари яхши эмасми? Ўзидан сўнг яхши ном қолдириб, ота-она билан фахрланиб яшаш туйғуси қаёқда-ю, битта васиятнома ёзиб қўйсалар бўлмас эканми, — деган гина-кудурат қаёқда?

Замонамиз тинч, ҳаётимиз кўркам, ҳамма ёқда фаровонлик. Юртимиз бой, тўкин-сочинлик, барча кишиларимиз тинч-тотув, тўқ ва фаровон яшашлари учун барча шароит муҳайё бўлган эркин бир замонда эскилик сарқити ҳисобланган «мерос»га ўрин қолдимикан? Бу иллатларга ҳаммамиз қарши курашишимиз керак.

Ҳабиба МАНСУРОВА,
В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети ўқитувчиси.

Дунё хабарлари
ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

АҚШ ДЕМОКРАТ-КОНГРЕССМЕНЛАРИНИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ВАШИНГТОН. Яқиндагина Совет Иттифоқига сафар қилиб келган Американинг демократ-конгрессменлари группаси сешанба куни визит якунлари юзасидан АҚШ конгресси биносида матбуот конференцияси ўтказди. Конгрессменлар Совет Иттифоқида бўлган вақтларида уларга оддий портловчи модданинг йирик зарядларини портлатиш вақтида ҳозир бўлиш имконияти берилганини журналистларга маълум қилдилар, шу портлаш СССР территориясида америкалик олимлар билан совет олимлари биргаликда ўрнатган сейсмик приборлар томонидан қайд этилганини айтдилар. Ўтказилган синовлар ер ости ядро портлатишларини чеклаш тўғрисидаги битимларга риоя этилиши устидан пухта контрол ўрнатиш имконияти борлигини яққол тасдиқлади. «Бу — СССР билан АҚШ ўртасида ишончни мустаҳкамлаш йўлидаги жуда муҳим қадамлар бўлди», — деди конгрессмен-демократ Томас Дауни.

ЙИРИК МАШҚЛАР ЎТКАЗИЛАДИ

ТОКИО. Хоккайдо ороли соҳили яқинида 19 сентябрдан 28 сентябрга қадар Япония қуролли кучларининг йирик машқлари ўтказилади. Совет территориясига жуда яқин районларда юзтага яқин жанговар кема ва икки юзта самолёт, 20 минг ҳарбий хизматчи ўн кун мобайнида сув ости кемаларига ва авиацияга қарши кураш операцияларини ўтказади, электрон воситалар ёрдамида уруш олиб боришни машқ қилади.

24 сентябрдан бошлаб машқлар навбатдаги босқичга ўтказилиб, Хонсю оролининг жанубий соҳилига кўчирилади. «Мидуэй» авианосеци бошчилигидаги АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг самолёт ташувчи зарбдор группаси машқ қилаётган қўшинларга қўшилади. Сув устида сузадиган еттита кема, ядро қуроли билан таъминланган сув ости кемалари ва юзтага яқин жанговар самолёт, шу жумладан нишонни эрта пайқовчи ва хабардор қилувчи АВАКС системаси билан таъминланган самолётлар шу группа составига киритилади.

КАСБ БАЙРАМИ

ПРАГА. Чехословакия ёқилғи-энергетика комплексининг меҳнатчилари ўзларининг касб-кор байрами — 9 сентябрь Шахтёрлар ва энергетиклар кунини нишонладилар. Халқ хўжалигини интенсивлашда бу тармоқ муҳим роль ўйнамоқда, уни ривожлантиришнинг мустаҳкам негизи бўлиб хизмат қилмоқда. Шахтёрлар мамлакатга 126 миллион тоннадан кўпроқ кўмир бериб туришибди. Муҳим ҳисса қўшаётган атом электр станциялари ЧССРнинг электр энергияга бўлган эҳтиёжларининг чорак қисмини қопламоқда. Тармоқни ва бутун экономикани ривожлантиришнинг истиқбол планларида тинч атом энергиясидан узлуксиз фойдаланиш кўзда тутилган. Байрам арафасида ёқилғи-энергетика комплексининг кўпгина ходимлари юксак мукофотларга сазовор бўлдилар.

КОКАИН МУСОДАРА ҚИЛИНДИ

РИМ. Италиядаги Бари порти полицияси маҳаллий кема қатнови компанияларидан бирига қарашли «Марвеа» танкери ичидан 50 килограмм кокаинни топиб, мусодара қилди. АНСА агентлигининг бугун хабар беришича, бу наркотик моддаларга қарши кураш операциялари чоғида Италия маъмурлари қўлга туширган энг кўп миқдордаги кокаиндир. Шунча миқдордаги кокаиннинг нархи ўнлаб миллиард лира, деб баҳоланмоқда.

«Марвеа» танкеридан топилган кокаинни мусодара қилиниши наркотик моддалар билан яширин савдо қилувчи кишилар группаларини аниқлашга ёрдам берди. Ҳозирнинг ўзидаёқ мана шу иш юзасидан Римда 5 киши ва Бари шаҳрида 2 киши қамоққа олинди. Тергов давом этмоқда.

Калейдоскоп

УМРИ БОҚИЙЛАР СОНИ КЎПАЙМОҚДА

Япониянинг соғлиқни сақлаш ва социал таъминоти министрлигининг хабарига қараганда, сентябрь ойининг охиригача, мамлакатда истиқомат қилувчи юз ва ундан ортиқ ёшлилар сони 2.271 кишига етади. Йил бошида эса «умрибоқийлар клуби»га 4200 япониялик келиб қўшилганди. Кўп умр кўрувчиларнинг 80 процентини аёллар ташкил қилади. Улардан энг каттаси 111 ёшда. Ўтган йили Японияда умр кўриш эркаклар ўртасида — 75,23 ёшни, аёллар ўртасида эса — 80,93 ёшни ташкил этди.

КОКАИН ИСТЕЪМОЛ ҚИЛИШ ЭПИДЕМИЯСИ

Жанубий Америка ва АҚШда кокаинни истеъмол қилиш ҳақиқий эпидемияга айланди. Бу ҳақда Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти докладида айтилган эди.

Рейтер агентлиги эса АҚШда кокаинни истеъмол қилувчилар сони жуда тезлик билан кўпаяпти, «қизиқиб» — уни бир марта истеъмол қилганлар сони ҳам анчагина, деб хабар қилади. 1974 йилда кокаин наркоманлари 5,4 миллион, 1982 йилда эса 21,6 миллион кишини ташкил этади. Ҳозирги кунда уларнинг сони 30 миллион кишига етган.

ШАНБА ОҚШОМИ

Янгича анъаналар—ҳаётимиз кўрки

ТАБАРРУК ОНАХОН

Пойтахтимизнинг С. Раҳимов районидаги «Гуручариқ» маҳалласида Тошбуви исмли онахон яшайди. Бу онахонни қариндош-уруғлар, маҳалла кишилари орасида обрўси баланд. Чунки онахон 8 фарзандни тарбиялаган, ҳозир 50 дан ортиқ невара ва эваралари бор. Тошбуви ая яқинда 80 ёшга тўлиши муносабати билан фарзандлари чиройли йиғилиш қилиб беришди. Тошбувининг умр йўлдоши Туроб ота Икромов вафот этганига йигирма йилча бўлиб қолди. Онахон фарзандларига ҳам она, ҳам ота бўлиб, уларни камолотга етказди. Шу туфайли ҳам аҳил фарзандлари онахоннинг 80 ёшлигини муборакбод этиш билан бирга, оталарини ҳам хотирладилар.

Мен бу табаррук хонадон билан 40 йил девор-дармиён қўшни бўлиб яшадим. Айрим фарзандларини ўрта мактабда ўқитдим. Тошбуви ая ҳозир 80 ёшда бўлсалар-да, ҳамон тетиклар. Ўтмишни жуда яхши эслайдилар.

Эсимда, Улуғ Ватан уруши даврида катта боғда махсус болалар уйи бўларди. (Бу ер ҳозир металл буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасига айланган). Бу болалар уйида Туроб ота боғбон, Тошбуви ая эса кир ювувчи эди. Аммо онахон фақат кир ювиш билан шуғулланмай, етим болаларга меҳрибон тарбиячилик ҳам қилдилар.

Тошбуви онанинг фарзандлари ҳам яхши кишилар бўлиб етишдилар. Фарзандлари: Мўътабар — қишлоқ хўжалиги фанлари кандидати, доцент, Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтида дарс беради. Санобар — Тошкент пойафзал фабрикасида инженер, Карима — санитарка, Орифжон — инженер, Толибжон — металл буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасида инженер (ҳозир 2 фарзанднинг отаси), унинг умр йўлдоши Дилором медицина ҳамшираси, кенжатой ўғли Комилжон — электр асбоблари ишлаб чиқариш заводида цех бошлиғи, келинлари Озодахон — шифокор, Дилором — медицина ҳамшираси, Муборакхон — тарбиячи.

Куёвлари: Абдураҳмон — врач, Умаржон — инженер, Шарофиддин — ишчи, Рихсихўжа — хизматчи, Нишонбой — ишчи.

Хуллас, бу катта хонадондаги ишга яроқли ҳар бир киши ўз севган меҳнати билан эл ҳурматига сазовор бўлиб, Тошбуви онахонни иззат-ҳурматда тутишяпти.

Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ,
«Тошкент оқшоми» газетасининг жамоатчи мухбири.

СУРАТДА: саксон ёшга кирган Тошбуви она ўз оила аъзолари даврасида.

Фан оламида

Жониворлардан олинган неъмат

Қадим замонлардан бери тери иллатларидан бири бўлган пес касаллигига қарши турли дори-дармонлар қўллаб келинади. Шуниси ажабланарлики, халқ табобатида қўлланиб келинган амал ва дори-дармонларнинг маълум бир тоифаси илмий медицина томонидан ҳар тарафлама мукаммаллаштирилган ҳолда ишлатилмоқда.

Анжирнинг серхислат тарафлари азал-азалдан маълум эди, эндиликда ўзбек олимлари томонидан анжир баргидан «Псоберан» препарати ажратиб олинган бўлиб, песга даво сифатида фойдаланилмоқда. Оққурай (гандеряр) деган ўсимлик мевалари ва илдизларидан «Псорален», ширин илдиз — пастернак деган ўсимлик меваларидан «Бероксан» номли препаратлар олинган бўлиб, кенг кўламда ишлатиб келинмоқда.

Яқинда яна бир янги доривор топилди. Мазкур препарат ўсимликлардан эмас, балки жониворлардан олинди. Американинг Аризона штати университети қошида синтез қилинган гормон иллати бўлган тери ҳужайраларининг фаолиятини уйғунлаштиради, у терига табиий ранг берадиган меланин пигментининг ишлаб чиқишини жадаллаштиради. Ҳосил қилинган модда айрим ҳайвон намуналари бўлмиш буқаламун — хамелеон, сув бақаси ҳосил қиладиган гормонга ўхшашлиги бор.

Гормон асосида яратилган препарат тери доғларига даво бўлиши билан бирга, қуёш нурига муҳтожлик сезмасдан кишини қорамағиз қила билиш хосияти билан ажралиб туради.

Маннон НАБИЕВ,
доришунос.

Қатралар

Бу кўзларким, мен ўлдим
бенасиб, дилбаста кўзлардир,
Бу сўзларким, мен ўлгунча
ҳабиб, ошуфта сўзлардир.

* * *

Қайдаки сен бўлмасанг, сен
йўқсан, деб йиғладим,
Бирга бўлсанг, кимга сен
маъшуқсан, деб йиғладим.

* * *

Бу дам кўнглим аро бир тоза
куй янглиғ кезар туйғу,
Инон, не бўлса ҳам ҳозир
менга жондек азиздир у.

* * *

Дўсту душман оғзида хор
бўлмагай номинг сенинг,
То қалам илгингда-ю, то
қалбда илҳоминг сенинг.

Мирзааҳмад ОЛИМОВ,
хизматчи.

Баҳри ШОМАҲМУДОВА

Баҳри Шомаҳмудова 10 сентябрда оламдан ўтди. Бу инсоннинг ҳаёти мамлакатимиз халқлари бузилмас дўстлигининг ёрқин намунаси, чексиз эзгулик ва юксак инсонпарварликнинг рамзи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Суронли уруш йиллари 14 етимни асраб олиб, уларга бошпана берган Баҳри Шомаҳмудова улар учун фақат она эмас, балки она-Ватанимизнинг тимсоли бўлди. Она-Ватанимиз учун эса унинг барча фарзандлари, миллатидан қатъий назар, бирдек азиз ва севиклидир. Тошкентликларнинг кўпгина оилалари Шомаҳмудовлар оиласидан ўрнак олди.

Баҳри Шомаҳмудова 1902 йили камбағал деҳқон оиласида туғилди ва етимлик уқубатларини ўз бошидан кечирди. У уч ёшида отасидан, 17 ёшида онасидан айрилди. Революция унга рўшнолик сари, янги ҳаёт сари йўл очди, паранжини ташлашда ёрдам берди, турмуш ўртоғи Шоаҳмад Шомаҳмудовдан эса темирчилик ҳунарини ўрганиб, Э. Тельман номидаги артелда ишлай бошлади.

Баҳри Шомаҳмудованинг ўша йилларда, етимларни асраб олаётган уруш йиллари ёзган таржимаи ҳолидаги сатрлар қасамёд каби жаранглайди: «Мен бу вазифани ўз зиммамга Ватан олдидаги муқаддас бурчим сифатида қабул қиламан...» деб ёзган эди у. У ана шу қасамёдини охиригача бажарди, ўз тарбиясига олган барча фарзандларини улуғ Ватанимизнинг муносиб гражданлари қилиб вояга етказди.

Халқимиз оддий ўзбек аёлининг ҳаётий жасоратини муносиб тақдирлади. У «Ҳурмат Белгиси» ордени, «Шавкатли меҳнати учун» медали билан мукофотланди. Тошкентликларнинг хоҳиш-иродасига кўра Шомаҳмудовлар оиласига В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройи олдидаги майдонда ёдгорлик ўрнатилди.

Баҳри Шомаҳмудованинг юраги уришдан тўхтади. Аммо унинг қалб ёғдуси учқунлари фарзандлари ва невaралари қалбида, бизнинг қалбимизда ҳеч қачон сўнмайди.

Ҳ. А. Алимова, Б. Ф. Сатин, Р. Ғ. Ғуломов, Ш. Р. Мирсаидов, А. И. Фозилбеков, С. А. Хўжаева, О. Х. Асқаров, А. В. Гончарова, Э. А. Ризаев, М. М. Алиев, Х. Ё. Охунжонов, Л. А. Костин, К. Н. Тўлаганов, Х. С. Орипов, Х. М. Усмонова, С. С. Охунжонов, А. П. Хлебушкина.

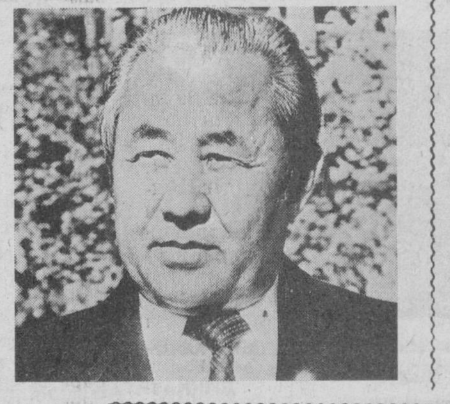

Тўхташ Ашуров — 1937 йили Андижон областининг Хўжаобод районида туғилган. ТошДУнинг журналистика факультетини битирган. «Чанқовуз», «Жазоси — курорт», «Марварид тут» сингари тўпламларнинг муаллифи. СССР Ёзувчилар союзининг аъзоси.

«Тилла тиш»

Ҳангома

Хазинахон қизи Нозимани боғчадан олгани келганда у юм-юм йиғлаб ўтирар, кўзлари шишиб кетганди. Хазинахоннинг юзлари ўзгариб, сочлари ҳурпайиб кетди.

— Сенга нима бўлди, қизим!

— Ҳеч нима, — деди у аразлаб.

— Ким сени хафа қилди!

— Ҳеч ким. Сизлар мени ёмон кўрасизлар.

Она ажабланди.

— Нима деяпсан, қоқиндиқ! Сени нега ёмон кўрарканмиз!!

Нозима жажжи қўллари билан кўзларидан оққан ёшларини артаркан дудуқлана-дудуқлана сайраб кетди:

— Ҳамма болалар айтишяпти, сизлар мени ёмон кўрасизлар. Бўлмаса, нега сенга тилла тиш қўйдиришмайди. Даданг, аянг, опачаларинг, акаларинг— ҳаммаларининг тишлари тилла. Фақат сеники оддий суякдан. Ёмон кўришгани шу-да, дейишяпти.

Она тилла тишларини йилтиллатиб кулди:

— Гап бу ёқда дегин, она қизим. Сен ҳали ёшсан. Ҳеч бўлмаса, мактабга боргин, сенга ҳам тилла тиш қўйдириб берамиз.

Қизнинг қайсарлиги тутди:

— Йўқ, ҳозир қўйдирасиз, бўлмаса боғчага бормайман!

Алдаб-сулдасалар ҳам Нозима уч кунгача боғчага боришга сира кўнмади. Боғча сўзини эшитдими, ўзини ерга отиб юмалар, тилла тиш, деб дод соларди.

Хазинахон эри Мирҳошимни авраашга тушди:

— Айтганини қилмасак бўлмайдиганга ўхшайди, дадаси. Ўлимдан бошқасининг иложи бор. Бир йўлини қилинг.

Сўнг қизига эшиттириб деди:

— Эртага қўйдиртириб берасиз-а, дадаси! Хўп денг. Хўп дея қолинг.

Мирҳошимнинг хўп дейишдан бошқа иложи қолмаганди.

— Ана эшитдингми, қизим!

Кечқурун эр-хотин ўртасида яна ғалва бошланди. Бу сафар боланинг йиғисига онанинг йиғиси ҳам жўр бўлиб, Мирҳошимнинг юрагини эзиб юборди.

Мирҳошим эртасига ишга бориш ўрнига поликлиникага йўл олди. Бор гапини айтганда, доктор роса кулди.

— Жа, қизиқчи одам экансиз. Бунақа гапни биринчи эшитишим. Кўз олдингизга келтиринг-а. Боғча боласи, оғзида тилла тиш. Ҳо-ҳо, ҳи-ҳи. Роса қизиқ-а!

— Бўлмаса, қизимиздан ажралиб қоламиз, —деди Мирҳошим жиддий оҳангда.

— Бу мумкин эмас. Тарихда бўлмаган. Ёш боланинг тиши ўсувчан тиш.

— Бир иложини қилинг. Бизни ташвишдан қутқаринг. Нима десангиз розимиз.

Доктор у деса, Мирҳошим бу деди. Ҳатто кечқурун эр-хотин докторнинг уйига ҳам боришди. Ниҳоят доктор рози бўлди. У ҳам ҳийла ишлатди: қизчанинг иккита тишини олтин рангга бўяди. Жажжи Нозиманинг оғзида «тилла тиш»лар йилтиллаб турарди...

Нозима онаси билан машинада боғчага мағрур кириб келди. Ҳамма болалар Нозимага қараган.

Ҳайратдан қўлидаги челакни тушириб юборган фаррош аёл икки қўли билан тишсиз оғзини ёпди.

Нозима шу куни фақат кулганда эмас, ҳатто йиғлаганда ҳам «тилла тишлари»ни кўрсатиб йиғларди...

Тўхташ АШУРОВ.

Зарба устига зарба

«КАМАЛАК» ШАХМАТ КЛУБИ

Шахмат курашидаги тактикавий воситалар орасида икки ёқлама зарба бериш усули кўп қўлланилади. Бундай ҳолларда рақиб ҳужумда қолган иккала донасини бир вақтнинг ўзида қўриқлаб қолиши қийин. Икки ёқлама зарбаларнинг ҳам энг кучлиси — «Шоҳрух» ва «Шоҳфарзин», яъни от билан бир варакайига рақиб шоҳи ҳамда руҳига ёки шоҳу фарзинига «чангал» солишдир.

Бу позиция Петросян — Симагин учрашувида (Москва, 1956 йил) содир бўлган эди. Моддий жиҳатдан кучлар тахминан тенг: оқларнинг бир филу бир отига қарши қоралар бир руху икки пиёдага эга. Лекин бўлғуси жаҳон чемпиони ушбу позиция замирида ётган ажиб имкониятлардан моҳирона фойдаланиб, ўз афзалликларини ошкор этади.

1. Фg2 — a8+ Крf8 — g7 2. Ch2:e5+! Фd6:e5 3. Фa8—h8!! Крg7:h8 4. Кg5: f7+. Энди бир оти ортда бўлган оқлар ютадида, албатта. Кетма-кет берилган қўш зарбаларнинг кучини қаранг!

Бунинг ўрнига оқлар бундай ўйнаса-чи: 1. Кg5: f7? Кўриб чиқинг-а, нақ дурангнинг ўзгинаси!

Мафтункорлик шунчаликда!

Қадим замонда иккита шахматчи ўтган экан. Улар ҳафтада бир марта мусобақалашар экан. Лекин бирбирини ҳеч енга олмас экан. Галдаги ўйин ҳам тугамабди. Қош қорайгач, уй-уйига тарқашибди. Шахматчилардан бири йўл-йўлакай хаёлида турган режаларини тахтада текшириб кўришга киришибди. Бир жойда отни берса, мот қилиши мумкин экан. Қувонганидан кечаси билан ухламай чиқибди. Эртаси азонда дўстининг уйига етиб келиб дарвозадан чақирибди. Овозидан уни таниган рақиби ичкаридан туриб: «Боравер, йўлингдан қолма! Барибир отингни олмайман!» дермиш. У ҳам кечаси билан тугалланмай қолган ўйинни таҳлил қилиб чиққан эканда. Ҳа, шахмат ана шундай мафтункор нарса!

Кучингизни бир синанг-чи...

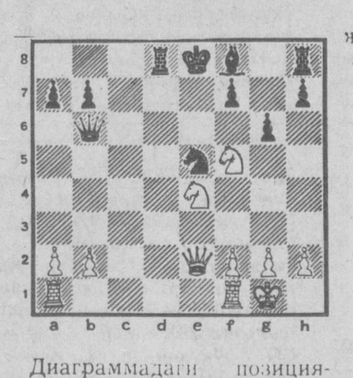

Диаграммадаги позицияда кучлар нисбати теппа-тенг. Агар ҳозир оқлар ҳужум остидаги отини олиб қочса, қоралар Сf8—e7 сўнгра рокировка қилиб, сипоҳларини ўйинга чиқариб олган бўларди.

Бироқ, қора шоҳнинг ноқулай турганлиги, оқларни комбинация қилишга ундаяпти.

Қани, бундан 60 йил муқаддам амалга оширилган ўша ажойиб комбинацияни топишга ҳаракат қилиб кўринг-чи...

СССР спорт мастери, халқаро арбитр М. МУҲИДДИНОВ тайёрлаган.

Яйлов ҳикоялари

ҚУРАЛАЙ

Эртанги кунни мен тоқатсизлик билан кутдим. Тонг ёришиши билан ўрнимдан туриб, Маҳмуджонни уйғотмасданоқ, ҳар галги одатга кўра бадантарбияни бошладим. Аввал ўтов билан қўтанни айланиб югуриб келдим. Сўнг қўл-оёқ ҳаракатларини бажардим. Кейин булоқда дарҳол ювиндим-да, бобомнинг ёнига чопдим. Мен биринчи бўлиб турдим десам, бобом аллақачон нонушта ҳозирлигини кўриб, кутиб ўтирибдилар.

— Хўш, азамат? Яхши ухлаб турдингми, чироғим? Ҳозир кийиклар ҳам уйғониб, ўтлоқ томон юришгандир-а?

— Ҳа, улар ҳам қушлардек эрта уйғонсалар керак, бобожон, — дедим билағонлик билан.

— Топдинг, чироғим. Овимиз бугун ўнгидан келади. Сизлар тайёрмисизлар?..

Мен уялиб ерга қарадим. Йилқини қўрадан чиқаришим, овга миниб бориладиган отларни эгарлаб, итларни овқатлантириб қўйишим керак эди, унутибман. Мен: «Ҳозир, бобожон!» дедим-да, ўтовдан чиқиб пастга югурдим. Борсам Маҳмуджон йилқини бўшатиб, ҳамма ишни бажариб қўйибди. Бобомнинг ҳузурига бордик. Нонушта қилдик. Отларни миниб итларни бошлаб, бургутлар — Ғиргир билан Абрни олиб овга жўнадик. Ўтлоққа етиб бордик.

— Болалар! — деб чақирдилар бобом. Биз бобонинг қўл имосига биноан яқинлашдик. Ҳў, қирга қаранглар-а! — деб қўл чўздилар бобом. Саксонга яқинлаб қолган бобом кўзларининг ўткирлигига қойил қолдик, биз пайқамаган она-бола кийикларни кўрибдилар-а! Бунинг сири ҳам яйлов ҳавоси билан гиёҳларида бўлса керак деб ўйладим. Бобом буюрдилар:

— Сизлар сойни айланиб ўтиб, она-бола билан юрган кийикларни орқага қайтаринглар. Шамолни бошлаб кетинглар, ёрдам беради. Мен Топқир билан чап томонни тўсиб тураман.

Биз отимизни сой томонга йўрттириб кетдик. Тезда кийиклар йўли тўсилди. Улар анча экан, орқага қочишди. Бобом у ёқдан «ҳужум» қилдилар. Кийикларнинг бир қисми тоққа қараб учди. Болали кийиклар тўр томонга югуришди. Лекин улар тоғ томонга кетаётган серка, такаларни кўриб орқага бурилишди. Шунда бобом Абрнинг ниқобини олиб, кийиклар томон қўл чўздилар: «Абр! Бос!»

Абр кийикларни кўрибоқ парвоз қилди. Мен «Абр она кийикка ташланармикан, боласига ташланармикан? Агар боласига ташланса, бўрини майиб қилгандек уни ҳам майиб қилиб қўйса-я?» деб ташвишлана бошладим. Аммо Абр кийик боласига етиб борди-да, бўрини думалатгандек думалатмай, бир хамла билан босиб тушиб кўтариб кетди. Кийик боласи ҳар қанча типирчиласа ҳам Абр чангалидан қутилолмади. Бу орада бобом от қўйиб Абр қаршисига кетди. Шунинг учунми ёки чарчаб қолдими, Абр ерга тушди. Бобом дарҳол отдан енгил ирғиб тушиб кийик боласини Абрдан ажратиб олди-да, қичқирди:

— Неъматжон! Мана сенга қуралай! Ол, чироғим! Мен қувончдан от жиловини бўшатиб, биқинига ниқталаб, кийик боласини кўтариб турган бобом томон гўё учиб кетдим.

Ёқубжон ШУКУРОВ.

Қадимги ҳикоятлар

Бир пиёла май

Халқ оғзаки ижодида, достону-ҳикоятларда ичкилик касофат ва оғу деб айтилиб, у инсон умрининг заволи, бахтсизликнинг сабабчиси эканлиги ифода этилган. Шулардан қуйида бир ҳикоятни келтирамиз.

«Зулфизар билан Авазхон» достонида шундай мазмун бор:

Гўрўғлига тутинган, эрликда ном таратган, азиз ўғлон Авазхон Истамбул шоҳининг қизи, париларнинг париси маликаи Зулфизарни изма-из қувиб аллақандай боғга дуч келибди. Шу боғда кун кўрувчи, жодугар Мастон кампир Авазни эъзоз ила кутиб, бироқ жоду тўрин роса пинҳон тўқибди. Хумор Мастоннинг исми Гулчироқ қизи ноз-ишва билан Авазхонга бода тутибди. Шунда Авазхон бир сўз айтибди:

«Баҳорда очилган гули
лоладир,
Бу май эмас, бу жонимга
балодир.
Буни ичган киши, пухта
(аниқ) ўлади,
Бу шаробинг ичсам қалай
бўлади?»

Гулчироқ ҳам ҳийлага тузук — онасининг боласи экан: Авазга аввал олти шиша шароб ичкирди. Лекин, паҳлавон ўзини тутди. Афсус, сўнгги бир пиёла май ҳушини бошдан учирди. Кўз олди тиниб, ўз рўмоли ўрнига қўйилган беҳуш қилувчи дорили рўмолни юзига тутди. Авазхон макрга бўйин эгди. Май — оғу!

Сочнинг ажойиб дориси

Инсон ким бўлишидан қатъий назар, унинг ҳусн-камолотини белгилайдиган нарса соч ҳисобланади. Жамалак, қўнғироқ, тақим сийпар, чилвир, сипо сочлар табиий гўзаллик бағишловчи омиллар эканлигини биламиз.

Сочи бўлмаган киши қандайдир ички изтироб тазйиқига берилиши мумкин. Яхай бошни безаш учун турфа тиббий ёрдамга ҳам муҳтожлик сезилади (химиятерапевтик, биологик актив моддалардан фойдаланиш, уламасоч, париклардан фойдаланиш, сочни «уялаб экиш» ва ҳоказо), турли даво-амаллар қилинади.

Яқинда Голландиянинг Роттердам клиникаларидан бирида кал бошлар оқими пайдо бўлди. Бироқ даволовчи муассаса фақат 200 кишинигина муолажадан фойдаланиши мумкинлигини билдирди. Клиника шифокорларини ҳайратлантирган нарса, у ҳам бўлса 8 мингдан ортиқ ёши 18 дан 49 гача бўлган кишилар медицина тажрибасида фаол қатнашиш истакларини билдиришди.

Шуни айтиш керакки, Роттердам клиникасида кашф этилган доривор модда аслида қон босимини туширувчи омил сифатида фойдаланиш кўзда тутилган эди. Тажрибада шу нарса аниқландики, мазкур доривор модда қон босимига даво бўлиши билан бирга, унинг ўзгача хосияти аниқланди, у ҳам бўлса янги препарат шиддат билан соч ўстириш қобилиятига эга экан. Доринниг ана шу тарафи олимларни янада қизиқтириб қўйди. Улар доринниг бу ажойиб хислатини янада уйғунлаштиришга муваффақ бўлдилар.

Турфа олам

ФИЛЛАР МАКТАБИ

Таиланднинг шимоли-ғарбий қисмида ғаройиб ўқув муассасаси жойлашган. Ҳар йили бу ерга 3 ёшдан 5 ёшгача бўлган «абитуриентлар»ни олиб келишади. Олти йил ўқигандан сўнг ана шу мактабдан малакали юк ортувчи «мутахассислар» етишиб чиқади. Бошқача қилиб айтганда ишчи филлар тайёрланади.

Ҳозир мактабда 120 фил билим олмоқда. Мактабнинг битирувчилари мамлакатдан ташқарида ҳам шуҳрат қозонган. Ўргатилган филлар оғир меҳнатни бажаришлари эвазига ўз ватанларида ҳам қатор имтиёзлардан фойдаланадилар. Улар 60 ёшда пенсияга кузатилади. Пенсияга чиққан филлар умрининг охиригача озиқ-овқат, парвариш ва ветеринария хизмати билан таъминланади.

МАРИЯ ОЛИВЕРНИНГ РЕКОРДИ

Аргентинанинг Сан-Хуан шаҳрида истиқомат қилувчи 49 ёшли Мария Оливер 32-фарзанд кўриб, ўзига хос рекорд ўрнатди.

Мария Бенита Оливер 13 ёшидаёқ уч нафар эгизак туққан эди. Кейинчалик у икки отадан яна икки жуфт эгизак кўрди. «23 нафар фарзандимни мен ўзим ишлайдиган ферманинг сабзавотлар сақланадиган омборида туғдим» — деб ҳикоя қилади Оливер.

Аргентиналик аёлнинг сўзларига қараганда амалда улар қашшоқликда яшашмоқда. Ҳозир унинг балоғатга етмаган етти фарзанди бор.

«ЎЛИК ЖОНЛАР»

Ҳар йили Перуда вафот этган 80 мингга яқин киши барҳаётлар рўйхатидан ўчирилмай, қолиб кетади. Бундай аҳвол Чичиковнинг етти ухлаб тушига ҳам кирмаган эди. Шунингдек, мамлакатда ҳар йили туғиладиган 700 минг боланинг 140 мингга яқини гражданлик ҳолати актларида қайд этилмайди. Натижада ҳозир Перудаги қарийб 6 миллион кишини мамлакат бутун аҳолисининг тахминан учдан бир қисмини рамзий маънода яшамоқда, деса бўлади. Чунки уларнинг бирорта ҳам гражданлик ҳужжатлари йўқ.

БЕЛКУРАК БИЛАН... БАЛИҚ ОВИГА

Шундай балиқлар борки, улар узоқ вақт сувсиз яшай олади. Ана шундай балиқлар Ҳиндистон, Бирма сув ҳавзаларида ва Филиппин оролларида истиқомат қилади. Улар анабас деб аталади. Сув ҳавзалари қуриб қолганда бу балиқлар балчиқ тагига кўмилиб олиб, ёмғирлар мавсуми бошланишини кутишади. Шунинг учун ҳам ана шу мамлакатлардаги балиқчилар балиқ овига кўпинча... белкурак билан йўл олишади. Баъзан анабас балиқлари сув ҳавзаларини излаб йўлга ҳам чиқади. Одатдан ташқари бу балиқлар қуруқликда сузгичлари, дум ва жабра қобиқлари ёрдамида ҳаракат қилишади.

Бу—қизиқ

Улкан калтакесак

Жанубий Ҳиндистондаги Андхра-Прадеш штатидаги ўрмончилар жунглида узунлиги беш ярим метрга яқин бўлган улкан калтакесакка дуч келдилар. Улкан калтакесакни унинг чаққон ҳаракатлари туфайли ушлаб олиш мумкин бўлмади, лекин ўрмончилар уни фотосуратга туширишга муваффақ бўлдилар.

Тирупати университетининг олимлари калтакесак суратини катта қизиқиш билан ўрганишмоқда. Гувоҳларнинг айтишича, бундай улкан калтакесакни шу ердаги жунглида бундан ўттиз йил муқаддам кўргандилар, холос.

Редактор
Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

телепрограммалар

Душанба

14 СЕНТЯБРЬ

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Профилактика муносабати билан душанба 14 сентябрь куни Тошкент шаҳри ва Тошкент области телетомошабинлари учун МТ I кўрсатувлари соат 8.00 дан 12.20 гача 11-канал орқали намойиш этилади.

Республика областлари телетомошабинлари учун МТ I кўрсатувлари соат 8.00 дан 12.20 гача ЎзТВ канали орқали намойиш этилади.

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа. 9.35 Футбол шарҳи, 10.20 Ю. Яковлев қаҳрамонлари экранда. «Шаҳар суворийси». 11.25 «Сенинг истеъдодларинг, Украина». Киевдан кўрсатилади. 12.15 Янгиликлар.

* * *

16.30 Янгиликлар. 16.40 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 16.50 «Рус тили». 17.20 «Горнчилар, қаердасиз!», 17.50 «Буюк жасорат». Илмий-оммабоп фильм («Центрнаучфильм»). 18.10 Пилар Риоха рақсга тушади (Мексика). 18.45 «Қурувчи». Москвадаги 186-қурилиш трестининг қайта қуриш шароитларидаги иши ҳақида. 19.15 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 19.30 Хоккей. «Канада кубоги». 2-финал матчи. Канададан кўрсатилади. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 Минскдаги XII

Бутуниттифоқ телевизион фильмлари фестивалининг ёпилишига бағишланган концерт. Концерт тугагач — ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «ГЕНЕРАЛ НИМАГА ҚОДИР?». Ҳужжатли фильм премьераси (Свердловск киностудияси). 9.35, 10.35 Тарих. 8-синф. Кромвель ва тенглаштирувчилар. 10.05, 14.45 Итальян тили. Бошловчи кўрсатув. 10.05 СПТУ ўқувчиларига. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. Ҳисоблаш техникасининг қисқача тарихи. 11.35, 12.40 Астрономия. 10-синф Юлдузли осмон. 12.05 ФАН ВА ТУРМУШ. 13.10 «Телефон орқали совғалар». Бадиий фильм. 15.15 Янгиликлар.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 Оғир атлетика. Жаҳон чемпионати. ЧССРдан кўрсатилади. 19.30 СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ХИЗМАТ ҚИЛАМАН! 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Бузоқча». Мультфильм. 20.45 ХАЛҚАРО ПАНОРАМА. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Картина». Уч серияли телевизион бадиий фильм («Мосфильм») 1-серия. 23.35 Янгиликлар.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 «Ватанимни шарафлайман». 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Салом, кичкинтойлар!».

* * *

17.30 «Қизиқувчилар экрани». Илмий-оммабоп программа (рус.). 18.00 Янгиликлар. 18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Бурчга садоқат». 18.45 «Тарих саҳифалари». Миркарим Осим. Туғилган кунининг 80 йиллигига. 19.30 АХБОРОТ (рус.). 19.45 «ҲУЖУМ» ҲАРАКАТИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА. «Фабриканинг йўлида...» 20.30 АХБОРОТ. 20.50 «Хотира». СССР халқ артисти М. Турғунбоева. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Ростсельмаш» (Ростов-Дон), 2-тайм. Репортаж (ёзиб олинган). 22.50 ЎЗБЕКИСТОНДА ҲИНДИСТОН ФЕСТИВАЛИ. «Ҳинд киноси усталари». Кинокўрсатув (рус.). 24.00 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

Сешанба

15 СЕНТЯБРЬ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа. 9.35 Хоккей. «Канада кубоги». 2-финал матчи. Канададан кўрсатилади. 11.35 «Кижида туширилган группа портрети». Телевизион ҳужжатли фильм. 12.25 Янгиликлар.

* * *

16.30 Янгиликлар. 16.40 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 16.50 «Салом, музика!». 17.50 Фалсафий суҳбатлар. 18.35 «Тақир ердаги хазина». Мультфильм премьераси. 18.45 СИЗ ЯРАТГАН БОҒ. 19.15 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 19.30. УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА. Совет Молдавияси. МОЛДАВИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Қўлни-қўлга берайлик, дўстлар». Авторлик қўшиқлари кечаси. 23.45 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Тамара Соколенконинг ташвишлари ва умидлари». Телевизион ҳужжатли фильм (Новосибирск). 9.35, 10.35 Теварак-атрофни ўрганиш. 2-синф. «Аслида қаердан бошланар Ватан». 9.55 «Профессор Барскийнинг элаги». Илмий-оммабоп фильм (Свердловск). 10.05, 14.20 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 10.55 «Совғани менинг кучугимга беринг». Илмий-оммабоп фильм («Экран»). 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Тарих. СССРда маданий революция, 11.35, 12.40 Биология. 5-синф. Ўсимликлар ҳаётида мавсумий кўринишлар. 11.55 «Рус тили».

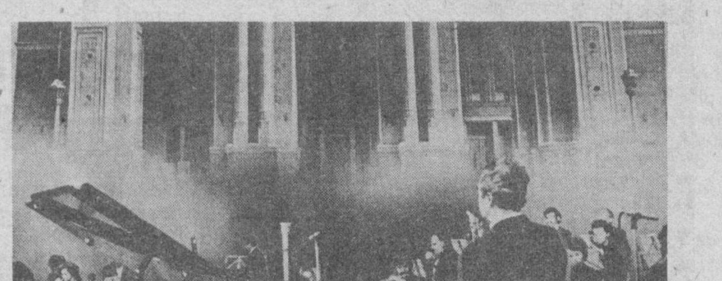

12.25 «Момиқ камалак» Илмий-оммабоп фильм (Киров шаҳри). 13.00 «Картина». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 14.50 «Сенинг ленинча кутубхонанг». В. И. Ленин. «Ёшлар Союзларининг вазифалари». 15.20 Янгиликлар.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.40 Ритмик гимнастика. 19.10 «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». А. Дворжак. 9-ми минор симфонияси. 20.00 «Онамларнинг мактаби». 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Шалпангқулоқ Мишка». Мультфильм (ПХР). 20.45 «Биргалашиб ўйлаб кўрайлик». 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Картина». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 23.40 Янгиликлар.

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Профилактика муносабати билан сешанба 15 сентябрь куни Тошкент шаҳри ва Тошкент области телетомошабинлари учун ЎзТВ кўрсатувлари соат 7.00 дан 8.00 гача 11-канал орқали намойиш этилади.

Республика областлари телетомошабинлари учун ЎзТВ кўрсатувлари соат 7.00 дан 8.00 гача МТ I канали орқали намойиш этилади.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 Тонгги тароналар. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Салом, кичкинтойлар!».

* * *

17.30 Физика. Газ қонунлари. 18.00 Янгиликлар. 18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 ЎЗБЕКИСТОНДА ҲИНДИСТОН ФЕСТИВАЛИ. «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби». 18.50 Мультфильм. 19.05 Халқ талантлари кўргазмаси (рус.). 19.30 АХБОРОТ (рус.). 19.45 Иқтисодий шарҳ. Наманган область Норин районидаги «Коммунизм» колхози мисолида қишлоқ хўжалиги рентабеллигини ошириш ҳақида. 20.15 «ҲУЖУМ» ҲАРАКАТИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА, «Нурли йўл». Медицина фанлари доктори, профессор М. А. Абдуллахўжаева ҳақида телеочерк (рус.). 20.30 АХБОРОТ. 20.50 «Деҳқоним менинг». Музикали программа. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 «Ўзгаларни деб». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»). 23.20 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

Чоршанба

16 СЕНТЯБРЬ

● МТ II

8.00 «90 МИНУТ» Тонгги информацион музикали программа. 9.35 «Салом, музика!». 10.35 «Шингил ҳикоялар антологияси». А. Серафимович. «Стрелкачи», 11.05 Мультфильмлар: «Охирги совға», «Космик эртак» (Литва). 11.25 Янгиликлар.

* * *

16.30 Янгиликлар. 16.40 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 16.50 ТАРИХ САБОҚЛАРИ. Тележурнал. 17.35 «Вологда тароналари». Вологда области «Майский» совхозининг фольклор ансамбли ижро этади. 17.45 «Биргалашиб ўйлаб кўрайлик». 18.30 СЎЗНИ АМАЛДА ИШ БИЛАН ОҚЛА. 19.00 «Бу эртакда эса шундай бўлган эди...» Мультфильм. 19.10 «Шеърият лаҳзалари». 19.15 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 19.30 «Қаттиқ аланга». Телевизион ҳужжатли фильм (Ереван). 19.45 Суна Кан (скрипка) ва Анқара президент симфоник оркестрининг концерти. Дирижёр — Г. Айкал (Туркия). 20.20 «Санъат усталари». СССР халқ артисти В. Н. Пашенная. 21.20 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.00 Спорт программаси. Футбол. Европа кубоклари. 24.00 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ.

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Профилактика муносабати билан чоршанба 16 сентябрь куни Тошкент шаҳри ва Тошкент области телетомошабинлари учун МТ II кўрсатувлари соат 8.00 дан 15.15 гача 11-канал орқали намойиш этилади.

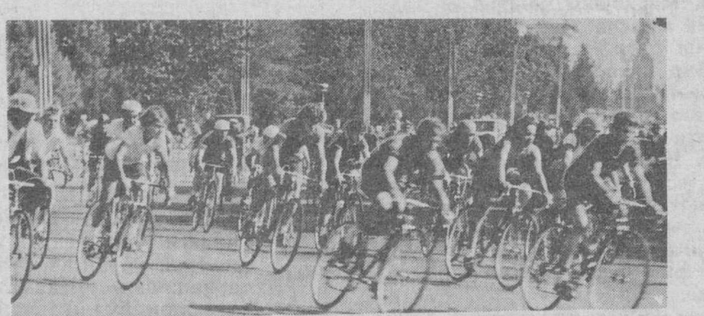

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «ПАТТАКЕСАРЛИК ГУЛСАРА» Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Тошкент). 9.35, 10.35 Жамиятшунослик. 10-синф. Фалсафанинг асосий масаласи. 10.05, 14.35 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун. 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. Оилада психологик вазият. 11.45, 12.40 Музика, 2-синф. П. И. Чайковскийнинг «Шчелкунчик» балет эртаги. 12.05 Шахмат мактаби. 13.10 «Картина». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 15.05 Янгиликлар.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 Баскетбол. Қитъалараро кубок. Эркаклар. «Барселона» (Испания) — «Вашингтон олд старз» (АҚШ). Италиядан кўрсатилади. 19.20 ҲАММА УЧУН ВА ҲАР БИР КИШИ УЧУН. Омск шаҳрида кооперативларнинг ривожланиши ҳақида. 20.00 ҲАМДЎСТЛИК. Тележурнал. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Агар юлдузлар учса». Мультфильм. 20.45 Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.50 МУЗИКАЛИ КИОСК. 21.20 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.00 «Картина». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 23.20 Янгиликлар.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 Тонгги тароналар. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 «Ким қарши? Ҳамма тарафдор...» Ҳужжатли фильм.

* * *

16.45 Зоология. Ўргимчаксимонлар. 17.15 «Йўловчи, пассажир, йўл». Ҳужжатли фильм. («Ўзкинохроника»). 17.30 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. Социалистик жамиятда ҳуқуқ ва ахлоқ. 18.00 Янгиликлар. 18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Гўзаллик оламига саёҳат». Самарқанд шаҳрининг тарихий ёдгорликлари бўйлаб. 19.00 «Ҳўжасизликка қарши ўт очамиз». Жиззах ва Самарқанд областларида капитал қурилиш ҳамда социал маданий-маиший объектлар қурилишига комплекс ёндошиш ҳақида (рус.). 19.30 АХБОРОТ (рус.). 19.45 «ҲУЖУМ» ҲАРАКАТИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА. «Келди очилур чоғинг». Кинокўрсатув. 20.30 АХБОРАТ. 20.50 ЎзССР Давлат телерадиоси халқ чолғулари оркестрининг концерти. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.00 Мусиқамиз хазинасидан, «Ушшоқ» (такрорий). 23.00 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

Пайшанба

17 СЕНТЯБРЬ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа. 9.35 М.Мусоргский. «Кўргазмадаги манзаралар». Фортепьяно учун сюита. М. Петухов ижро этади. 10.10 «Горнчилар, қаердасиз!». 10.40 Телевизион ҳужжатли фильмлар. 11.20 Янгиликлар.

* * *

16.30 Янгиликлар. 16.40 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 16.50 «Мухтор Ҳабибуллаев. Мавзудан ташқари суҳбатлар». Телевизион ҳужжатли фильм (Тошкент). 17.20 «Ҳар доим бўлсин қуёш!». Литва болалар коллективларининг концерти. 18.20 СЕВИМЛИ ВАТАНИМ МЕНИНГ Фотоконкурс. 18.25 ФАН ВА ТУРМУШ. 19.00 Футбол. Европа кубоклари. Танаффус пайтида (19.45) — ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «ЯША ВА УНУТМА». Москвадаги «Сфера» театри фильм-спектаклининг премьераси. Автор — В. Распутин. 23.50 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 00.05 ДУНЁ ВА ЁШЛАР.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «САЙҒОҚЛАР». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Қозоқфильм»). 9.35, 10.35 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 10-синф. Алгоритмик тилнинг янги конструкциялари. 10.05, 14.25 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Индустрлаштириш йўлидан. 11.35, 12.40 Биология. 7-синф. Ўргимчаклар. 12.00 «АБВГДейка». 12.30 «Қўзиқорин ёмғири қанақа бўлади?». Илмий-оммабоп фильм («ЦНФ»). 13.05 «Картина». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 14.55 Янгиликлар. 15.05 КЕМЕРОВО ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ.

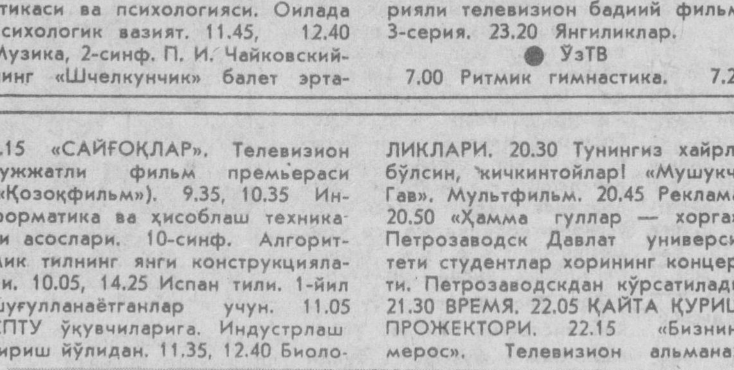

***

18.35 Янгиликлар. 18.45 «Мактаб: қайта қуриш муаммолари». «Муҳокамага қўямиз». 19.00 Ритмик гимнастика. 19.30 ҚИШЛОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Мушукча Гав». Мультфильм. 20.45 Реклама. 20.50 «Ҳамма гуллар — хорга». Петрозаводск Давлат университети студентлар хорининг концерти. Петрозаводскдан кўрсатилади. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Бизнинг мерос». Телевизион альманах. 23.15 Янгиликлар. 23.20 Баскетбол. Қитъалараро кубок. Эркаклар. «Монте либано» (Бразилия) — «Жальгирис» (Каунас). Италиядан кўрсатилади. 24.00 Халқаро конкурслар лауреати Д. Алексеев чалади (фортепьяно). 00.30 Футбол. УЕФА кубоги. 1/32 финал. «Локомотив» (София) — «Динамо» (Тбилиси). 2-тайм. Болгариядан олиб кўрсатилади.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 Тонгги тароналар. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 «Бир сафар тарихи». Ҳужжатли фильм.

* * *

16.45 География. СССРнинг машинасозлик комплекси. 17.15 «Оби шифо». Ҳужжатли фильм. 17.30 Адабиёт. Ҳамид Олимжон — лирик шоир. 18.00 Янгиликлар. 18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «Атиргулга муносабат». Мультфильм. 18.30 Болалар учун. «Бойчечак» (рус). 19.00 «Давлат қабули — давр талаби». «Компрессор» заводида давлат қабулининг бориши ҳақида. 19.30 АХБОРОТ (рус). 19.50 «ҲУЖУМ» ҲАРАКАТИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА. «Октябрь ўзбек аёллари тақдирида». 20.30 АХБОРОТ. 20.50 «Улар биринчилардан эди». СССР ФА мухбир аъзоси, ЎзССР ФА академиги, Ленин мукофотининг лауреати Х. М. Абдуллаев туғилган куннинг 75 йиллигига. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Динамо» (Ставрополь). 2-тайм. Репортаж (ёзиб олинган). 22.50 ЎЗБЕКИСТОНДА ҲИНДИСТОН ФЕСТИВАЛИНИНГ ТАНТАНАЛИ ЁПИЛИШИ. Кўрсатув тугагач — Кўрсатувлар, программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

Жума

18 СЕНТЯБРЬ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа. 9.35 В. Распутин. «Яша ва унутма». Москвадаги «Сфера» театрининг фильм-спектакли. 11.10 ДУНЁ ВА ЁШЛАР. 11.45 «Ҳар доим бўлсин қуёш!» Литва болалар коллективларининг концерти. 12.45 Янгиликлар.

* * *

16.30 Янгиликлар. 16.40 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 16.50 Ю. Яковлев қаҳрамонлари экранда. «Вулқон билан биргамиз» (Беларусьфильм»). 17.55 «Қизиқишларинг олами». Телевизион ҳужжатли фильм. 18.25 РСФСР халқ артисти Г. Карева ижросида рус романслари. 18.50 Мультфильмлар: «Онам дарахтдалар», «Звездочёт шогирди» (Озарбайжон). 19.15 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 19.30 Ёшлик куйлайди ва рақсга тушади. 19.50 МТ ЭКРАНИДА БИРИНЧИ МАРТА. «Туш ва ўнгдаги парвозлар». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия). 21.20 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.00 МУАММОЛАР — ИЗЛАНИШЛАР — ЕЧИМЛАР. Совет маданиятининг моддий базаси. 23.30 Концерт. 00.20 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «КИНО: ҚАЙТА ҚУРИШ ЙЎЛЛАРИ». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»). 9.35, 10.35 Тарих. 4-синф. Муз устида жанг. 10.05 15.15 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Жамиятшунослик. Фалсафанинг асосий масаласи. 11.35, 12.40 Тарих. 7-синф. Ватанимиз территориясидаги қадимий давлатлар. 12.05 СИЗ ЯРАТГАН БОҒ. 13.10 «Барбод бўлган экспедиция». Бадиий фильм, субтитр билан (М. Горький номли киностудия). 1 ва 2-сериялар. 15.45 Янгиликлар. 15.50 «Сванетия. Баҳайбат қор кўчкилари».

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 Баскетбол. Қитъалараро кубок. Эркаклар. «Трейсер» (Италия) — Барселона» (Испания). Италиядан кўрсатилади. 19.25 Бадиий гимнастика. Жаҳон чемпионати. Болгариядан кўрсатилади. 20.30 Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Биз ҳайвонот боғидамиз». 20.45 Городки спорти. СССР чемпионати. Северодонецкдан кўрсатилади. 21.20 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.00 «Хавфли марра ёқасида». Бадиий фильм («Мосфильм»). 23.30 Янгиликлар.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика 7.20 Тонгги тароналар. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 «Жиловни маҳкам тут». «Ўринбосарлар улғаймоқда» туркумидидан телефильм.

* * *

14.55 Кўрсатувлар программаси. 15.00 Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. «Ҳамза», Бадиий фильм (рус.). 16.40 Ҳужжатли фильмлар программаси. 19.30 АХБОРОТ (рус). 19.45 «Амалий давра суҳбати». Якка тартибда уй-жой қурилишини ривожлантиришнинг йўналишлари ҳақида. 20.30 АХБОРОТ. 20.50 УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ХАЛҚ ИЖОДИЁТИ II БУТУНИТТИФОҚ ФЕСТИВАЛИ. «Марғилон гулдастаси». Музикали программа. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.00 Телевизион миниатюралар театри. 23.00 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Кубачинча тўй». Телефильм. 20.00 «Спорт кинопанорамаси» (такрорий). 20.35 Ритмик гимнастика. 21.00 «Қонун посбонлигида» (рус.). 21.30 Москва. ВРЕМЯ.

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ: 22.00 «Авлодлар». Телеспектакль. 23.00 Шу куннинг янгиликлари.

Шанба

19 СЕНТЯБРЬ

МОСКВА КУНИ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ». Тонгги информацион-музикали программа. 9.35 «Менинг Москвам». Телевизион ҳужжатли фильм. 10.25 П. И. Чайковский. «Москва» кантатаси. Ижро этадилар — СССР халқ артистлари Е. Образцова, Е. Нестеренко, МТ ва БРнинг Катта академик хори, СССР халқ артисти Д. Китаенко раҳбарлигидаги Москва Давлат филармониясининг академик симфоник оркестри. 10.55 Поэзия. Е. Винокуров. 11.50 «Ўсимликлар дунёси». 12.45 «Луначарский. Нарком». «Улар биринчилардан эдилар» туркумидан ҳужжатли фильм. («ЛСДФ»). 13.45 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 14.00 ҲАММА УЧУН ВА ҲАР БИР КИШИ УЧУН. Сайёр қабулхона. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш муаммолари. 14.30 ҲАМДЎСТЛИК. Тележурнал. 15.00 БУГУН — МОСКВА КУНИ. 15.30 КАМАЛАК. Халқ ижодиёти телепрограммаларининг халқаро фестивали. «Халқ санъати» (Ливия). 16.05 РЕЗОНАНС. Хараредаги қўшилмаслик ҳаракати конференциясининг йиллиги ҳамда Нью-Йоркда бўлиб ўтган қуролсизланиш ва тараққиёт масалаларига оид халқаро конференциянинг якунларига доир. Кўрсатувни сиёсий шарҳловчи Ф. Сейфуль-Мулюков олиб боради. 17.20 «Ҳайвонот боғида ремонт». Мультфильм премьераси. 17.30 БУГУН — МОСКВА КУНИ. 18.00 Озарбайжон ССР халқ артисти Ф. Қосимова куйлайди. 18.10 УЛУҒ ОКТЯБРЬ ЮБИЛЕЙИГА. Тарихнинг сўнмас сатрлари. «Сенинг замондошинг». Бадиий фильм («Мосфильм»). 1 ва 2-сериялар. 20.45 БУГУН — МОСКВА КУНИ. 21.15 РСФСРда хизмат кўрсатган артист М. Рожков (балалайка) ва Ю. Чернов чалади (гитара). 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 Театр, кино, телевидениеда музика. «Композитор Э. Артемьев». 00.15 Янгиликлар.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.20 «Ўрмон индустриясида техника тараққиётини жадаллаштириш йўллари». Ҳужжатли фильм (Шарқий Сибирь кинохроника студияси). 9.40 Ритмик гимнастика. 10.00 Спидвей. Жаҳон чемпионати. Финал. ЧССРдан кўрсатилади. 10.40 ТОНГГИ ПОЧТА. Музикали кўрсатув. 11.10 «Мени йўқ десалар, ишонма». Бадиий фильм, субтитр билан («Грузияфильм»). 12.20 Бадиий гимнастика. Жаҳон чемпионати. Болгариядан кўрсатилади. 13.20 Телевизион театр таклиф этади. Ж. Сименон. «Мегрэ ва скамейкада ўтирган киши». 15.50

Баскетбол. Қитъалараро кубок. Эркаклар. «Цибона» (Югославия) — «Жальгирис» (Каунас). Италиядан кўрсатилади. 17.10 «Машҳур бўлиш йўли». Бадиий фильм («Беларусьфильм»). 18.15 Музикали портрет. «Б. Патроцкий куйлайди» (ПХР). 18.45 «Маяковский биз билан». 19.40 Фестиваллар, конкурслар, концертлар. Кўрсатувни музика шарҳловчиси О. Доброхотова олиб боради. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Н. Дурова ҳузурида меҳмонда». 1-қисм. 20.45 ЗДОРОВЬЕ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 22.15 «Асфальтдаги дарахтлар». Бадиий фильм («Беларусьфильм»). 23.30 Янгиликлар.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнаситка. 7.20 «Хабаровск диёрига саёҳат». Ҳужжатли фильм. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 «Мен ва сенинг еринг». Ҳужжатли фильм. 8.50 Врач маслаҳатати. 9.00 «Музикали палитра». 9.30 УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА. «Киноҳаваскорлар экрани» (рус.). 10.20 «Ёш олимлар телеклуби». 10.50 Ҳиндистон спортчилари Ўзбекистонда (рус.). 11.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Иқбол». Қизлар конкурс программаси. 12.35 «Техника ижодиёти мактаби» (рус.). 13.05 Ф. Шиллер. «Орлеан қизи». 15.55 «Ҳужум» ҳаракатининг 60 йиллигига бағишланган тантанали мажлис ва концерт. В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройидан кўрсатилади.

* * *

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Қароқчи ва созандалар». «Яқин қўшнилар». Мультфильмлар. 18.30 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар». 18.30 АХБОРОТ (рус.). 19.45 «Даврга қулоқ солиб». Ҳужжатли фильм («Ўзкинохроника») 20.05 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Чўлда бўстон яратаётганлар». 20.30 АХБОРОТ. 20.50 Эстрада калейдоскопи. 21.30 Москва ВРЕМЯ. 22.05 Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси туғилган куннинг 80 йиллигига. «Абдулла Қаҳҳор драматургияси». 23.05 «Фарғонанинг зангори ҳалқаси». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»).

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ: 18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Пионерлар маршда». 18.35 Болалар учун фильм. «Умиднинг оқ поезди». 19.10 «Жаҳон бир ҳафта ичида». 19.20 Реклама. 19.30 НОВОСТИ. 19.50 «Яна бир бор оқ йўл!» Телетеатр. 20.30 АХБОР. 20.50 УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА. «БЎСТОН III», Халқ ижодиёти республика телевизион конкурси. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 «БЎСТОН III». Халқ ижодиёти республика телевизион конкурсининг давоми.

Якшанба

20 СЕНТЯБРЬ
ЎРМОН ХОДИМЛАРИ КУНИ

● МТ I

8.00 «90 МИНУТ» Тонгги информацион-музикали программа. 9.30 Ритмик гимнастика. 10.15 «Спортлото» тиражи. 10.30 БУДИЛЬНИК. 11.00 СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ХИЗМАТ ҚИЛАМАН! 12.00 ТОНГГИ ПОЧТА. Музикали кўрсатув. 12.30 КИНОАФИША. 13.30 МУЗИКАЛИ КИОСК. 14.00 ҚИШЛОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ. 15.00 ЗДОРОВЬЕ. 15.45 Ҳаёт билан ҳамдам. «12-қават» программасининг мактабга бағишланган сонига якун. 16.20 Давлат Марказий концерт залида Қозоғистон ССР санъат усталари ва ижодкор ёшларининг концерти. 18.15 БИЗНИНГ УЙ. Тележурнал. 19.00 ХАЛҚАРО ПАНОРАМА. 19.45 «МУТЛАҚО АҚЛ БОВАР ҚИЛМАЙДИГАН ВОҚЕА ЁКИ ГРАФ КАЛИОСТРО». Телевизион музикали спектакль премьераси. 21.20 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.00 Футбол. СССР чемпионати. «Динамо» (Киев) — «Спартак». Киевдан олиб кўрсатилади. 23.45 СИЗНИ ГАЛИНА ПИСАРЕНКО ТАКЛИФ ЭТАДИ». Фильм-концерт премьераси («Экран»). 00.50 Янгиликлар.

● МТ II

9.00 Зарядкага сафланинг! 9.20 «Қуюқ ва серсоя қора қарағайзор». Илмий-оммабоп фильм («Экран»). 9.30 «Асфальтдаги дарахтлар». Бадиий фильм. 10.45 «Жаҳон музика маданияти хазинасидан»., Д. Шостакович. Альт ва фортепьяно учун соната. 11.25 «Рус тили». 11.55 УКРАИНА ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. 12.50 Бадиий гимнастика. Жаҳон чемпионати. Болгариядан кўрсатилади. 13.50 Мамлакат миллий театрлари фестивали. «ЦЕНТРИФУГА». Ленин комсомоли номли Латвия Ёш томошабинлар театри фильм-спектаклининг премьераси. Автор — Г. Приеде. 15.35. КАМАЛАК. Халқ ижодиёти телепрограммаларининг халқаро фестивали. «Халқ санъати» (Ливия). 16.00 Баскетбол. Қитъалараро кубок. Эркаклар. Ярим финал. Италиядан кўрсатилади. 17.15 ЎРМОН ХОДИМЛАРИ КУНИГА. «ДУБРАВА». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Волгоград). 17.55 ДУНЁ ВА ЁШЛАР. 18.30 Ба

дийй гимнастика. Жаҳон чемпионати. Болгариядан олиб кўрсатилади. 19.15 Телевизион ҳужжатли фильмлар: «Йўл ёқасидаги уй» (Пермь), «Тун маликаси очилган пайтда» (Таллин). 20.00 Бадиий гимнастика. Жаҳон чемпионати. Болгариядан олиб кўрсатилади. 20.45 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Н. Дурова ҳузурида меҳмонда». 2-қисм. 21.00 «Байрам келганда». Илмий-оммабоп фильм («ЛНФ»). 21.20 ҚАЙТА ҚУРИШ ПРОЖЕКТОРИ. 21.30 ВРЕМЯ. 22.00 «107-инструкция бўйича тўнтариш». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»). 23.25 Янгиликлар.

● ЎзТВ

7.00 Ритмик гимнастика. 7.20 «Эркаклар қўйлаги ҳақида». Телефильм. 7.30 АХБОРОТ. 7.50 «Дубрава». Ўрмон ходимлари кунига бағишланган кинопрограмма. 8.50 Ижодкор ёшлар учун. «Истеъдод». Ёш киноактёр З. Режаматов ижоди ҳақида (рус.). 9.20 «Биргаликда куйлаймиз», Д. Кабалевский, А. Пришелец. «Бизнинг ўлка» (такрорий). 9.40 Мактаб ўқувчилари учун. «Китоб — бизнинг дўстимиз». Ёш китобсеварлар конкурси. 11.00 УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА. «Ўзбек киносининг барҳаёт анъаналари». Кинокўрсатув (рус.). 12.00 «Шахмат мактаби». 12.30 Телевизон миниатюралар театри (такрорий). 13.20 «Совет турмуш тарзи». 13.50 «Театр учрашувлари». Оперетта театрида янги мавсумнинг очилиши. 14. 45 Реклама.

* * *

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Мультфильм. 18.20 Мактаб ўқувчилари учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим». 19.00 «Инсон ва табиат». 19.30 АХБОРОТ (рус.). 19.45 БУГУН — ЎРМОН ХОДИМЛАРИ КУНИ. 20.30 АХБОРОТ. 20.50 Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.00 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. «Мен сени ҳеч қачон унутмайман». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»). 23.25 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ: 18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 Телевизион почтадан. 18.50 «Дала гули». Телефильм. 19.20 «Қишлоқ врачи». Киноочерк. 19.30 НОВОСТИ. 19.45 ОБЪЕКТИВДА — ҚАЙТА ҚУРИШ. 19.55 Алекс ла Гума. «Қасос». Теленовелла. 20.30 АХБОР. 20.45 «Зебо» ансамбли рақсга тушади. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.00 «Шоми Душанбе». Информацион-музикали программа. 22.45 «Европа тарихи». Бадиий фильм (рус.).

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08-74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, 32-58-85; фан ва ўқув юртлари — 32-53-10; капитал қурилиш — 32-55-32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; иллюстрация — 33-59-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Р— 11839. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 21.00 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). Б. — 2462. Тираж — 75.131. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.